

VERF & INKT #58

Magazine van de Vereniging van Verf- en Drukinktfabrikanten VVVF
maart 2021

VERKIEZINGEN: WAT WILLEN POLITICI MET DE VERF- EN DRUKINKTINDUSTRIE? 20 'INSPECTIE SZW ZET ZICH MAXIMAAL IN VOOR BESCHERMING VAN WERKNEMERS' 18 WAT BIEDT DE TOPSECTOR CHEMIE VOOR HET MKB? 24 VERF STROOMT BIJ NEVERLAK DOOR DE ADEREN 36

Invicta.
Join us at
the top.

Our new **MicroMedia Invicta** brings you a step-change in bead mill technology, with 25% higher efficiency, 50% higher productivity and 100% higher flow rate capability.

Sounds interesting? Get in touch.
grinding.dispersing@buhlergroup.com

VERKIEZINGEN 2021

WAT WILLEN
POLITICI MET DE
VERF- EN DRUKINKT-
INDUSTRIE?

20

Hoe kijken politici naar het belang van de verf- en drukinktindustrie voor de BV Nederland? En welke plannen hebben zij met de sector? Verf&Inkt Magazine gaat in gesprek met de VVD, het CDA, Groen Links en D66. “De bedrijven vormen de stille kracht van de Nederlandse economie. Daar komen de banen vandaan en vinden de échte innovaties plaats. Dat moeten we koesteren en nog meer waarderen!”

16

‘INSPECTIE SZW ZET ZICH MAXIMAAL IN VOOR BESCHERMING VAN WERKNEMERS’

Het verminderen van de blootstelling van werknemers aan gevaarlijke stoffen staat hoog op de politieke agenda. Voor de Inspectie SZW heeft het terugdringen van de blootstelling, en dus het beschermen van werknemers, dan ook grote prioriteit, stelt Gohdar Massom, programmamanager Bedrijven met Gevaarlijke Stoffen Inspectie SZW. Voor de VVVF is het eveneens een belangrijk onderwerp, ook in de keten. Bedrijven moeten echter met veel, soms tegenstrijdige, zaken rekening houden.

Partners for more security in your supply chain.

ECOBULK

**NEW AND RECONDITIONED
IBCS BY SCHÜTZ:**

- + *The same quality and safety*
- + *The same standard specifications*
- + *The same support and service*

RECOBULK

Using new and reconditioned packaging at the same time can be challenging – or it can be supremely easy: with the **SCHÜTZ IBC System**. ECOBULK and RECOBULK are manufactured all around the world to the same standardised specifications. They can be used globally, and are fully compatible and interchangeable. Only original components are used during reconditioning, including a brand-new inner bottle, meaning that the quality of your filling products is always ideally protected. The risks presented by using different packaging qualities and potential contamination due to previous cycles are completely eliminated.

Would you like to learn more about the SCHÜTZ IBC system? Get in touch with us!

SCHÜTZ
PACKAGING SYSTEMS

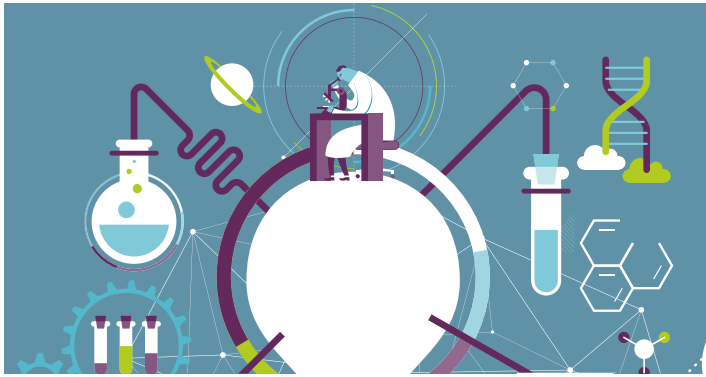
Schütz (Benelux) B.V.
Westelijke Randweg 23
Haven 0413
NL-4791 RT Klundert
Phone +31 168 334 600
Fax +31 168 334 621
info1benelux@schuetz.net
www.schuetz.net/benelux

INHOUD

24

'DE GROOTSTE TRANSITIE WAAR DE CHEMIE OIT VOOR HEEFT GESTAAN'

Innovatie in de chemische sector is een voorwaarde voor een duurzame en circulaire economie. Het midden- en kleinbedrijf kan hierbij een belangrijke rol spelen. Ook in de verf- en drukinktindustrie. Een interview met Tom van Aken, ceo van chemisch technologiebedrijf Avantium én mkb-vertegenwoordiger bij de Topsector Chemie.

'VERF STROOMT BIJ ONS DOOR DE ADEREN'

Neverlak groeide de afgelopen 100 jaar uit tot een verfproducent van watergedragen muurverven en lakken die vooral actief is in de decor-interieur- en standbouw. Ook voor de resterende professionele markt heeft het bedrijf een breed scala aan producten. Door de coronapandemie zag Neverlak de markt in maart vorig jaar van de ene op de andere dag stilvallen. Toch zitten directeur David Vázquez en zijn Belgische compagnon Geert van den Bogaert niet bij de pakken neer. "Wij zijn volop bezig om met succes andere markten aan te boren."

36

7 VOORWOORD THEO WEMMERS

Ruggengraat van de Nederlandse economie

8 PROJECT IN BEELD

Sika levert coating voor monopiles windpark Borssele

11 #NWS/SECTOR

Selectie van nieuws en ontwikkelingen in de verf- en drukinktsector

30 #VVVF/EVENEMENT

Masters of Maintenance

33 GASTCOLUMN

'Coating Technology is volwassen' stelt hoogleraar Coating Technology Rolf van Benthem van de TU Eindhoven in zijn column

34 #VERF&INKT/BEROEP

Roger Ophelders, hr-manager Nederland bij Chromaflo vindt zijn werk mooi en uitdagend

41 #NWS/VVVF

Nieuws en service van de vereniging

45 PODIUMPAGINA'S

Bedrijven presenteren nieuwe producten en diensten voor de sector

OP DE COVER

Sika leverde een slijtvaste, 2-componenten coating om de monopiles, een soort heipaal voor windmolens, van windpark Borssele te beschermen tegen de krachten van de natuur. De coating is door applicateur Van Ginkel Groep in twee lagen aangebracht en afgewerkt met een speciale topcoat. De snelle doorharding, essentieel voor de productiesnelheid, en de goedkeuring volgens NORSOK M-501 waren voor Van Ginkel de doorslaggevende redenen om met dit Sika-product aan de slag te gaan.
<https://nld.sika.com>

DEZE EMMERS ZIJN 100% GERECYCLED

Maak kennis met de emmers die het verschil gaan maken. Deze emmers zijn gemaakt van 100% gerecycled kunststofafval en zorgen per emmer voor maar liefst 90% minder uitstoot van CO₂. Ook het verschil maken? Lees meer over rdplastics.nl/duurzaam-dijkstra

**DIKSTRA
PLASTICS**

VOORWOORD

RUGGENGRAAT VAN DE NEDERLANDSE ECONOMIE

DE AFGELOPEN WEKEN VIELEN de politieke partijen over elkaar heen. Met verbale stoeipartijen probeerden ze hun standpunten voor het voetlicht te brengen. In dit nummer van Verf & Inkt Magazine vragen wij de woordvoerders industrie van een aantal politieke partijen naar hun plannen met de maakindustrie in ons land. De verf- en drukinktindustrie, goed voor een jaarlijkse omzet voor Nederland van ruim 1 miljard euro, levert tenslotte een belangrijke bijdrage aan ons land.

Uit de reacties van de VVD, het CDA, D66 en GroenLinks komt het beeld naar voren dat de belangen en behoeftes van het midden- en kleinbedrijf helder op het netvlies staan. De woordvoerders geven zonder uitzondering aan dat het mkb de ruggengraat van de Nederlandse economie vormt. Ze onderstrepen dat wetten en regels goed werkbaar moeten zijn om ook in de toekomst te kunnen excelleren. Laten we hopen dat ze die woorden omzetten in daden voor een concurrerende toekomst van onze industrietak.

Een lange historie heeft de verf- en drukinktindustrie al in de pocket en dat is niet zonder reden. De bedrijven hebben altijd meebewogen met de ontwikkelingen in de tijd en blijven zich vernieuwen. De sector heeft ook relatief veel R&D-medewerkers in vergelijking met andere branches. De (druk)inkten die onze bedrijven ontwikkelen, maken duidelijk wat in de verpakking zit en vertellen hoe de medicatie moet worden gebruikt. Coatings geven niet alleen kleur aan de samenleving, maar zorgen ook voor bescherming van essentiële infrastructuur,

zoals bruggen en waterkeringen. Ook de miljoen nieuwe woningen die er binnen tien jaar moeten komen, kunnen niet zonder de beschermende en verfraaiende eigenschappen van onze producten.

Die vernieuwing gebeurt binnen de bedrijven, maar zien we ook terug op het snijvlak van industrie en kennisinstellingen. Dat leidt tot verrassende resultaten, blijkt uit het interview met Tom van Aken, CEO van Avantium en binnen de Topsector Chemie verantwoordelijk voor het mkb. Hij nodigt de verf- en drukinktbedrijven uit te laten weten aan welk soort onderzoek – passend bij de maatschappelijke uitdagingen – zij behoefte hebben. Die uitgestoken hand van de Topsector pakken we graag aan.

Vernieuwing blijft ook doorgaan in veilig en gezond werken voor onze werknemers. Wij schuwen het niet om kritisch naar onszelf te kijken en om voortdurend te verbeteren. Zo gaan we in dit nummer in gesprek met Gohdar Massom, programmanager Bedrijven met Gevaarlijke Stoffen bij de Inspectie SZW. De Inspectie kent in haar werkzaamheden een sterke focus op de veiligheid van werknemers. Ondernemers moeten echter op meer borden schaken, waardoor er soms andere keuzes worden gemaakt. Dat neemt niet weg dat de veiligheid en gezondheid van onze werknemers van groot belang is. Zij vormen immers het kapitaal van de onderneming. Dat zien we ook terug in de begin dit jaar gestarte onderhandelingen met de vakbonden over een nieuwe cao voor de verf- en drukinktindustrie.

Deze periode met corona is niet bepaald mijn favoriete tijd, maar ik ben reëel genoeg om te zien wat we allemaal wel hebben. Vrije verkiezingen, een innovatieve bedrijfstak met toekomstperspectief die aandacht heeft voor de belangen van werknemers én werkgevers. Laten we dat blijven koesteren en gewoon weer samen de schouders eronder zetten.

THEO WEMMERS, voorzitter VVVF

#VERF&INKT/PROJECT

HOUTEN KAP MET TRANSPARANTE UV-COATING WARE BLIKVANGER STATION ASSEN

ProRail rondde vorig jaar de vernieuwing van het station van Assen af. Een ware blikvanger van het nieuwe station is het driehoekige, drieduizend vierkante meter houten dak, waarmee de belangrijkste stationsfuncties en een gedeelte van het spoor zijn overkapt. Het houten dak, volgens de architecten een primeur voor stationskappen in Nederland, is tien meter hoog en heeft drie ongelijke zijden met lengtes van 78, 88 en 90 meter. In het midden van het dak liggen ramen die zonlicht doorlaten op de perrons en in de stationshal. De houten kap met een transparante UV-coating straalt een bijzondere sfeer uit,

met veel licht en ruimte, en biedt reizigers beschutting. Het gebruik van de materialen, zoals hout, geeft volgens de architecten een eigentijdse en tegelijk natuurlijke beleving. De aluminium dakrand is omwille van de levensduur en het onderhoud uitgevoerd met een poedercoating, afgewerkt in champagnekleur, die past bij de houten liggers. Voor de kolommen is een natlak gebruikt met een standaard RAL-kleur. Het station is ontworpen door architecten van Powerhouse Company en De Zwarte Hond.

www.prorail.nl

FOTO: SEBASTIAN VAN DAMME

cilindrische verfblikken ImCare®

optimale bescherming

bodem, ring en deksel

RL en TT sluitingen

3-delig

premium uitstraling

offset bedrukking

zelfklevend etiket

met draaghengsel

100% recyclebaar

van 125 ml t/m 4 liter

Mus Verpakkingen

Blik bepalend

Mus Verpakkingen BV | Herfordstraat 9 | 7418 EX | NL - Deventer
T +31 (0)570 629 229 | info@musverpakkingen.nl | www.musverpakkingen.nl

NWS/SECTOR

MICHEL KRANZ

PEARLPAINT GROUP NEEMT BICCS OVER

PearlPaint Group heeft begin februari 2021 BICCS Industrial Coating & Colourants overgenomen. BICCS zal als zelfstandige productieorganisatie binnen de groep opereren. Michel Kranz, directeur van BICCS, blijft de komende jaren aan bij het bedrijf voor een soepele overdracht naar Jan-Willem de Graaff, directeur van de totale PearlPaint Group. De twee bedrijven zijn geen onbekenden van elkaar. Bierens Bichemie nam in 1986 Walco over waaruit Bichemie Coatings is ontstaan en in 2002 BICCS. In 2003 werd Bichemie Coatings verkocht aan PearlPaint Group. Na ruim 17 jaar komen Bichemie Coatings, inmiddels geïntegreerd in PearlPaint Group, en BICCS weer

samen in één onderneming. BICCS Industrial Coating & Colourants produceert en levert hoogwaardige verfsystemen, coatings en kleurpasta's voor de industrie, industriële spuiters en voor de bouw en onderhoud. De nieuwe eigenaar produceert vloeï- en kneedbare kwaliteitsproducten voor herstellen, beschermen, onderhouden en reinigen. Het bedrijf is onderdeel van Citadel Enterprises, een groep van ondernemingen actief in techniek en industrie.

www.biccs.nl

CD-COLOR NEDERLAND VERDER ALS DÖRKEN COATINGS NEDERLAND

CD-Color Nederland in Eindhoven heet vanaf 11 januari 2021

Dörken Coatings Nederland. Het bedrijf ontwikkelt, produceert en distribueert lakken en verven voor de professionele markt met de focus op verfgroothandels. Door een fusie van enkele bedrijven uit de Dörken Group verandert ook de naam van het moederbedrijf in Dörken Coatings GmbH.

www.cd-color.nl

VLIEGENTHART OPENT TWEDE MAGAZIJN VOOR LACQ EN FLUXAF

Olie- en vernisfabriek Vliegenthart opende onlangs een tweede magazijn in Tiel voor Lacq- en Fluxaf-producten. Vliegenthart in Tiel lanceerde half oktober een nieuwe kleurenlijn voor haar interieurverven van het merk Lacq. De veertig kleuren komen van de Nederlandse ontwerper Piet Hein Eek en zijn al dertig jaar te zien in zijn design, projecten, werkplaats en hotel.

www.vliegenthart.com

MARLIES VAN WIJHE VERKOZEN TOT CHANGE-MAKER VAN DE WEEK

Change.inc riep op 11 februari 2021 Marlies van Wijhe, directeur van Koninklijke Van Wijhe Verf, uit tot Changemaker van de week. Bij de verkiezing is ook een podcast gemaakt waarin de winnares haar visie vertelt. "Familiebedrijven zijn

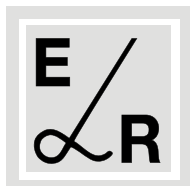
van zichzelf al duurzaam." De podcast staat op de website van Change.inc. Ze vertelt over het belang van duurzaamheid, de weerbarstige realiteit en de voordelen van familiebedrijven ten opzichte van de grotere bedrijven. Marlies van Wijhe heeft als eindverantwoordelijke bij Van Wijhe Verf duurzaamheid steeds belangrijker gemaakt binnen het verfproductiebedrijf.

www.vanwijheverf.nl

COATEQ EN VAN VELSEN REFLECTIELIJNEN BUNDELEN KRACHTEN

Coateq en Van Velsen Reflectielijnen hebben de krachten gebundeld. Ze zetten zich samen in voor innovatieve wegmarkering. Goed zichtbare wegmarkering bij regen en duisternis is een eerste behoefte om de veiligheid van weggebruikers te kunnen verbeteren. Belijning speelt ook een grote rol bij de opkomst van autonoom rijden. Deze technologische ontwikkeling komt volgens de twee partijen letterlijk niet uit de verf als de wegmarkering niet goed zichtbaar is. Deze is te verbeteren door de reflectie te vergroten. De verhoogde zichtbaarheid leidt eveneens tot een besparing op verlichting in de buitengebieden. Samen willen de twee bedrijven wegmarkeringen in Nederland nog veiliger en duurzamer maken.

www.coateq.nl

E & R B.V.

Proven Excellence.

NETZSCH *Alpha*® NEOS de nieuwe standaard!

Al meer dan 40 jaar uw vertrouwde partner in procesmachines voor de verf- en inkt industrie.

Samen met onze partners NETZSCH Feinmahltechnik GmbH en J. De Vree & Co N.V. bieden wij innovatie dispergeersystemen, parelmolens, mengmachines, afvulmachines & turnkey projecten voor de verf- & inkt industrie.

Optimaal dispergeren, malen, mengen en afvullen. Hogere productiviteit. Kortere omsteltijden. Besparen op energie, koelwaterverbruik en onderhoud.

Wij vertellen u er graag meer over!

DEVREE DEVREE

er-bv.com

NETZSCH
Proven Excellence.

E & R B.V. Stoomloggerweg 1 ■ 3133 KT Vlaardingen ■ 010 - 460 15 44 ■ info@er-bv.com ■ er-bv.com

AXALTA: GROENGELE TINT AUTOKLEUR 2021

Axalta maakte begin januari zijn wereldwijde autokleur van 2021 bekend: de groengele tint ElectroLight. De kleur speelt volgens de coatingproducent in op nieuwe technologische ontwikkelingen, zoals de opkomst van volledig autonome voertuigen. ElectroLight heeft reflecterende eigenschappen waardoor de lak goed zichtbaar is voor lichtdetectie- en afstandssystemen. Daarnaast is de formulering afgestemd op nieuwe ontwikkelingen, zoals mobility-sensing technologie. Wit blijft volgens het autokleur populariteitsrapport 2020 van Axalta wereldwijd de meest gekochte autokleur. Consumenten hebben volgens de verfproducent echter steeds meer interesse in maatwerk-

autokleuren en een gepersonaliseerde uitstraling. Groen beïnvloedt zowel de blauwe als de gele kleurenpaletten in de huidige voertuigenmarkt. De kleuren (en auto's) krijgen zo een meer eco-thema. Hieronder valt ook Sea Glass, Axalta's autokleur van het jaar in 2020, en voor dit jaar ElectroLight. www.axalta.com

NELFKOOPMANS SPONSORT SCHILDERBEURT HOUTEN VOETBALTRIBUNE

Voetbalclub LSC 1890 in Sneek heeft een van de oudste houten tribunes in Nederland. Een zeer bijzonder object van ruim honderd jaar oud in de stijl van de Amsterdamse school met een grote cultuurhistorische waarde. Tijdens een verfinspec-

tie vorig jaar door Johan van der Meulen, technisch servicemanager bij Nelfkoopmans, bleek dat de tribune nog in een goede bouwkundige staat verkeerde. De tribune kon echter wel een schilderbeurt gebruiken. Nelfkoopmans levert de verf en technisch advies aan de vrijwilligers. Ook krijgen ze begeleiding bij de verfwerkzaamheden. De vrijwilligers willen met verven beginnen als het weer het toelaat. Zo blijft de tribune ook de komende decennia behouden voor de lokale gemeenschap. www.nelfkoopmans.nl

REMIA KIEST SIKA VOOR RENOVATIE AFVALWATER

Het afvalwater van familiebedrijf Remia in Den Dolder, producent van sauzen, dressings en vetten,

is door allerlei vetten en oliën vervuild waardoor het eerst gezuiverd moet worden. Dit gebeurt in de afvalwaterkelder die recent is gerenoveerd met Sika betonreparatieproducten. De bak in de kelder was vervuild met een dikke aanslag. De betonnen kelder is 25 jaar geleden ook gecoat met Sika-producten. De coating heeft al die jaren goed gepresteerd en was aan vervanging toe. Door de langdurige samenwerking koos Remia opnieuw voor Sika. Voor de betonreparatie is een mortel gebruikt. Voor het uitvlakken en plamuren is een product toegepast dat voor een betere chemische bestendigheid zorgt. Daarnaast koos Remia een oplosmiddellarme, 2-componenten coating op basis van epoxyhars om staal en beton te beschermen. <https://nld.sika.com>

AKZONOBEL OFFICIËLE LEVERANCIER VAN TOUR DE FRANCE

AkzoNobel is de officiële leverancier van de Tour de France, een van de kleurrijkste sportevenementen ter wereld. De verfproducent werkt momenteel met de Tourorganisatie aan de concrete invulling van het

leverancierschap. AkzoNobel wil in ieder geval gedurende drie jaar mogelijkheden creëren voor projecten voor lokale gemeenschappen in Frankrijk. Thierry Vanlancker, AkzoNobels CEO: "AkzoNobel en de Tour de France kunnen bogen op een veelbewogen en interessante geschiedenis, waarin passie en duurzame prestaties, innovatie en traditie samenkomen. De Tour draait om teamwork, expertise en menselijke inspanning; eigenschappen die we terugzien in AkzoNobel."

www.akzonobel.com

JOTUN LEVERT COATING VOOR ROOKGASLEIDING

De Back Metaalconservering Groep heeft in november 2020 in de vestiging Velsen-Noord een rookgasleiding geconser-

veerd. Het bedrijf gebruikte hiervoor een Chemflake Glassflake coating van Jotun. De glassflakes in de coating vormen volgens Jotun niet alleen een goede barrière naar de ondergrond, maar verhogen ook de slijtvastheid. Daarnaast zorgt de driedimensionale structuur van de glassflakes voor een robuuste coating met zeer goede chemische en mechanische eigenschappen. Deze eigenschappen zijn belangrijk voor staalproducerende bedrijven: tijdens de complexe productieprocessen komen er onder andere agressieve gassen vrij die zeer agressief condensaat vormen in bijvoorbeeld rookgasleidingen. Andere voorbeelden van toepassingen van deze coating in de procesindustrie zijn koelwaterleidingen, opslagtanks met chemische stoffen en calamiteitenbassins.

www.jotun.com

KLUTHE INVESTEERT IN CANADEES BOS VOOR CO₂-COMPENSATIE

De Kluthe Groep heeft 56 km² bos aangekocht in Canada. Met de investering in het uitgestrekte bos is het bedrijf weer een stap dichterbij de doelstelling om in 2022 100 procent CO₂-neutraal te opereren. "De CO₂-uitstoot van onze Duitse fabrieken hebben we met de aankoop al gecompenseerd", zegt Jeroen Westerveld, directeur van Kluthe Benelux. Ook de niet volgroeide bomen in de 5600 hectare bos waren voor de houtkap bedoeld. Met de investering in het VCS-gecertificeerde bos zorgt de Kluthe-groep ervoor dat er nieuwe bomen worden aangeplant om alleen de volgroeide exemplaren voor de houtkap te vervangen. "Door het actieve bosbeheer onttrekken wij meer CO₂ aan de atmosfeer dan wij uitstoten", stelt Westerveld.

www.kluthe.nl

JULIANABRUG IN CURAÇAO KRIJGT SCHILDERBEURT

De Julianabrug over de Sint Annabaai in Willemstad in Curaçao krijgt de komende twee jaar een schilderbeurt. De brug heeft veel last van roest. Rijkswaterstaat begeleidt het grote onderhoud van de brug, waarbij ook de schade van de aanvaring begin dit jaar wordt gerepareerd. Rijkswaterstaat was ook de bouwer van de brug in 1967. Hoofdaannemer MNO Vervat maakt de 56 meter hoge brug – in samenwerking met diverse lokale onderaannemers en leveranciers - eerst vrij van roest om deze weer in de kleuren van de Curaçaose vlag, blauw en geel te verven. De schilderbeurt kost 7 miljoen Antilliaanse gulden, meldt persbureau Curaçao.

Normec Product Testing

Dé specialist in het meten van VOC-emissies voor verffabrikanten in de Benelux

Over Normec Product Testing

Het Belgische laboratorium Servaco is in 2018 overgenomen door Normec Group en levert samen met VITO wereldwijde nalevingsrapporten voor alle relevante productemissietestvereisten.

Wat maakt ons uniek?

- Normec Product Testing verleent een volledige dienstverlening aan coating fabrikanten. Ons laboratorium bepaalt, als één van de weinige laboratoria in Europa, de luchtzuiverende werking van coatings en materialen volgens internationale normen.
- Een uniek portfolio van wereldwijde accreditaties en erkenningen, waardoor wij gecombineerde EU- en US-testprogramma's kunnen aanbieden.
- Wij zijn het enige UL-erkende testlaboratorium van een derde partij in Europa dat emissietesten met Greenguard-certificering uitvoert.
- Onze experts bieden een integrale aanpak van productemissietesten, productinhoudtesten, productgeurttesten, blootstellingsmodellering, IAQ-testen en LCA / EPD.
- Elk testprogramma en -rapport is op maat gemaakt. We bekijken samen met de klant wat de beste en voordeligste aanpak is.

Onze diensten

- Volledig aanbod van productemissietesten, evenals analyse en beoordeling van binnenlucht.
- Prestatietesten voor het evalueren van de reductiecapaciteit van bouwmaterialen en coatings voor vluchtige organische stoffen.
- Het ondersteunen van bedrijven bij hun productontwikkeling en het behalen van de benodigde labels en certificaten
- Een breed aanbod van coatingtesten. Bekijk ons volledige aanbod op: productemissiontesting.vito.be/coatings.

Wat mag u van ons verwachten?

- Erkend testlaboratorium voor verschillende analyses en labels waaronder EMICODE, M1, Blue Angel, European Eco-label, Floorscore en Natureplus.
- Geaccrediteerde diensten volgens ISO / IEC 17025 accreditatie inclusief de recente EN 16516 (2017) en EN 16402 (2019).
- Accreditatie voor testkamermetingen en het uitvoeren van emissietesten volgens o.a. ISO 16000-3, -6, -9, -11, EN 16402, EN 16516, ASTM 5116-10, Belgische, Duitse (AgBB / AGB), Franse, Poolse en (opkomende) Zweedse wetgeving.

Met een **Normec Product Testing** rapport heeft u als verffabrikant toegang tot de hele Europese en Amerikaanse markt.

A middle-aged man with grey hair, wearing a dark blue suit jacket, a white shirt, and a red tie, stands on a modern staircase with light-colored wooden steps and metal railings. He is looking directly at the camera with a slight smile. The background is a bright, modern interior space.

'ER ZIJN OOK
BEDRIJVEN DIE
MET GOEDE
VOORBEEDEN
LATEN ZIEN DAT
ER STAPPEN TE
ZETTEN ZIJN'

Het verminderen van de blootstelling van werknemers aan gevaarlijke stoffen staat hoog op de politieke agenda. Voor de Inspectie SZW heeft het terugdringen van de blootstelling, en dus het beschermen van werknemers, dan ook grote prioriteit. Voor de VVVF is het eveneens een belangrijk onderwerp, ook in de keten. Bedrijven moeten echter met veel, soms tegenstrijdige, zaken rekening houden.

GOHDAR MASSOM
PROGRAMMAMANAGER BEDRIJVEN
MET GEVAARLIJKE STOFFEN INSPECTIE SZW

'INSPECTIE SZW ZET ZICH MAXIMAAL IN VOOR BESCHERMING VAN WERKNEMERS'

TEKST: ADRIAAN VAN HOOJDONK
FOTO'S: INSPECTIE SZW

Over het algemeen constateert de Inspectie SZW dat bedrijven het nodige doen om de blootstelling, met name aan CMR-stoffen, te beheersen en dat op veel vlakken de zaken zijn geregeld. Maar voor een goed samenhangend beleid om risico's te voorkomen is meer nodig, zegt Gohdar Massom, programmamanager Bedrijven met Gevaarlijke Stoffen bij de Inspectie SZW. "We inspecteren meestal aan de

hand van het vierstappenmodel: inventariseren, beoordelen, maatregelen en borgen. Het valt op dat nog altijd te veel bedrijven hun stoffenregistratie en blootstellingsbeoordeling niet volledig op orde hebben. Daarnaast zien we regelmatig dat bedrijven naar persoonlijke beschermingsmiddelen grijpen, terwijl ze vaker maatregelen die hoger in de arbeidshygiënische strategie staan, kunnen nemen."

Aan welke maatregelen moeten we denken?

"Bedrijven kunnen veel vaker dan ze voor mogelijk houden gevaarlijke stoffen vervangen door een minder gevaarlijke stof. Fabrikanten en gebruikers zouden hier meer aandacht aan moeten besteden, om zo tot goede alternatieven te komen. Na inspecties zien wij vaak dat bedrijven grote stappen zetten om de blootstelling van werknemers

aan gevaarlijke stoffen te beheersen. Dit beeld zien we terug in alle geïnspecteerde sectoren", zegt Massom. "In de afgelopen jaren zijn diverse bedrijven uit de verf- en drukindustrie door ons geïnspecteerd en ook hier geldt dit algemene beeld. In onze programmarapportage 2016-2020, die dit voorjaar verschijnt, gaan we nader in op de inspectieresultaten uit deze periode."

Wat zijn op hoofdlijnen de inspectieresultaten in de verf- en drukinktindustrie?

"Bedrijven beseffen nog onvoldoende dat zij een blootstellingsbeoordeling moeten -laten- opstellen om de blootstellingsniveaus te kennen en de adequate beheersing ervan te kunnen bepalen", vervolgt Massom. "Maar er zijn ook bedrijven die met goede voorbeelden laten zien dat er stappen te zetten zijn als het gaat om veiliger productieprocessen en werkwijzen."

In haar campagne voor veilig werken spreekt de Inspectie SZW over 3.000 mensen die sterven aan de gevolgen van blootstelling aan gevaarlijke stoffen op het werk. Hoe komt u aan dat aantal?

"De schattingen zijn gebaseerd op wat uit epidemiologische onderzoeken bekend is over de relatie tussen de blootstelling aan stoffen en het optreden van ziekte. Daarnaast is gekeken naar het totaal aantal ziekten in de bevolking en het aantal mensen dat gemiddeld

ERVARINGEN VERF- EN DRUKINKT- BEDRIJVEN

De bedrijven vinden de inspecties op zich nuttig: er is al veel aandacht voor arbo en veiligheid en bij een inspectie wordt alles nog eens kritisch tegen het licht gehouden. Het oordeel van Inspectie SZW wordt echter wel als zwart/wit ervaren: een bedrijf is 'niet compliant' als een paar zaken niet in het dossier zitten of niet zijn aangevinkt. Daar zou meer nuance in mogen.

Bij de inzet van alternatieve stoffen stapt de Inspectie SZW erg gemakkelijk over andere producteisen heen, ervaren de bedrijven. Behoud van functionaliteit en de garantie op de productprestatie wegen ook mee in een eventuele overstap, nog afgezien van de beschikbaarheid van alternatieven.

aan de betreffende ziekten overlijden. Hieruit is af te leiden hoeveel werknemers, ongeveer, een ziekte krijgen door blootstelling op het werk, en hoeveel van hen uiteindelijk daaraan zullen overlijden. Het zijn geen 'harde' cijfers want het aantal doden en zieken door blootstelling wordt door niemand geteld. Simpelweg omdat er geen accurate registratie bestaat van beroepsziekten en van de sterfte die daarop kan volgen."

Bij de VVVF staat het onderwerp veilig en gezond werken hoog op de agenda. Zo ontwikkelde de VVVF meerdere hulpmiddelen voor de achterban. Hoe kijkt u naar deze initiatieven?

"We onderstrepen het belang van het vergroten van het risicobewustzijn over blootstelling aan gevaarlijke stoffen bij bedrijven. We hebben daar als Inspectie SZW ook regelmatig contact over met de VVVF. De initiatieven van de VVVF kunnen een belangrijke rol vervullen in het vergroten van het risicobewustzijn, en hulp bieden aan bedrijven in de branche met als doel het beheersen van de blootstellingsrisico's aan gevaarlijke stoffen. Wij juichen dergelijke initiatieven vanuit de branche toe, aangezien deze bij kunnen dragen aan het gezonder en veiliger maken van de bedrijfstak."

Downstream users, zoals de VVVF, zijn voor gegevens over stoffen afhankelijk van de grondstoffenleveranciers. De registrant van een stof moet volgens de Europese stoffenwetgeving REACH hiervoor een zogenaamd derived no-effect level (DNEL) bepalen. Waarom eist de Inspectie SZW dat bedrijven in Nederland – in tegenstelling tot andere EU-lidstaten - die deze stoffen gebruiken de grenswaarde opnieuw bepalen?

"Dat is een misverstand. De Inspectie SZW eist niet dat bedrijven de grenswaarde opnieuw bepalen. Het Arbobesluit stelt dat bedrijven zelf een grenswaarde moeten vaststellen als er geen wettelijke grenswaarde beschikbaar is. Dat moet op een niveau waarbij geen schade aan de gezondheid van de werknemers kan ontstaan. Hiervoor mogen bedrijven bestaande grenswaarden, inclusief DNEL's, gebruiken. De kwaliteit van de DNEL's kunnen echter sterk verschillen. Die is vaak afhankelijk van de kennis en ervaring bij de betreffende producent. Bedrijven moeten goed letten op de kwaliteit van de gekozen grenswaarde. Daarom geldt een hiërarchie bij de keuze voor een grenswaarde, waarvan de SER al in 2007 een eerste versie heeft vastgesteld en gepubliceerd."

'DE INITIATIEVEN VAN DE VVVF KUNNEN EEN BELANGRIJKE ROL VERVULLEN IN HET VERGROTEN VAN HET RISICO-BEWUSTZIJN'

HANDIGE TOOLS VOOR BEDRIJVEN

Veilig en gezond werken staat al decennia hoog op de agenda bij de VVVF en haar leden. De brancheorganisatie ontwikkelde meerdere hulpmiddelen voor de achterban. In 2012 ontwikkelde de VVVF bijvoorbeeld het online distributieplatform VeiligmetVerf.nl voor veiligheidsinformatiebladen door de keten heen. Daarvoor was er de verffax. Aandacht voor het opvolgen van de instructies uit die veiligheidsinformatiebladen is een terugkerend gespreksonderwerp in de keten. Daarnaast heeft de VVVF het buddiesysteem opgezet. Ledenbedrijven helpen elkaar om de veiligheidsprestaties te bevorderen. Ze houden elkaar een spiegel voor en ondersteunen bij verbetertrajecten. Een ander voorbeeld is de INterne VEiligheidsCOde, voor verf- en

drukinktbedrijven (INVECO). Het systeem is een aanvulling op de werkpleketiketering en biedt een vertaalslag van blootstellingsgevaar naar te gebruiken persoonlijke beschermingsmiddelen. Twee jaar geleden lanceerde de VVVF de stoffentool waarmee leden de wettelijke status van stoffen kunnen inzien.

De Inspectie SZW biedt eveneens tools waarmee werkgevers zelf kunnen checken of het werken met gevaarlijke stoffen in hun bedrijf goed is geregeld. De ISZW Zelfinspectietool gevaarlijke stoffen is een tool om als het ware naar de eigen organisatie te kijken zoals een inspecteur dat zou doen. De ISZW Handreiking Vervangingsverplichting CM-stoffen is een stappenplan om te helpen bepalen in hoeverre bedrijven kankerverwekkende en mutagene stoffen moeten vervangen. Kijk voor meer tools op: www.inspectieszw.nl

Hoe ziet deze hiërarchie in grenswaarden eruit?

"Nederlandse of Europese wettelijke grenswaarden hebben altijd de eerste voorkeur. Als tweede optie volgen grenswaarden die gezondheidskundig goed zijn onderbouwd door de Gezondheidsraad of het Europese Scientific Committee on Occupational Exposure Limits (SCOEL). Vanaf 2019 ligt dit bij het Committee for Risk Assessment (RAC) van het Europees Agentschap voor chemische stoffen in Helsinki. Als derde optie volgt een aantal mogelijkheden, waaronder buitenlandse grenswaarden en DNEL's. Door de hiërarchie, en omdat DNEL's in kwaliteit kunnen verschillen, kunnen bedrijven niet altijd klakkeloos van de DNEL uitgaan."

De PGS-15, de Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen gericht op de opslag van gevaarlijke stoffen, is gekoppeld aan de Europese richtlijn voor het vervoer van gevaarlijke stoffen, het ADR. Waarom stelt Inspectie SZW dat niet de ADR-indeling leidend moet zijn voor PGS-15 maar de CLP-indeling?

"Als Inspectie hebben wij met verschillende wetgevingen te maken, die allemaal een ander belang dienen en andere uitgangspunten kennen. Soms zijn de risico's voor de werknemers anders dan de

risico's voor mensen buiten de bedrijfspoor of voor het milieu. Als de veiligheid van de werknemers meer risico loopt dan die van mensen buiten het bedrijf of het milieu, dan is onze insteek dat strengere regels vereist kunnen zijn om de werknemers te beschermen. Het belangrijkste doel voor ons als Inspectie SZW is het beschermen van de werknemers. De Arbowet is gestoeld op de Europese CLP-verordening; iedere werkgever en werknemer moet zich hieraan houden. Het ADR wijkt af van de CLP-verordening omdat het CMR-stoffen niet classificeert. Daarom vinden wij dat de CLP-indeling leidend zou moeten zijn in de PGS."

Welke oplossing ziet u hiervoor?

"De Inspectie SZW en het midden- en kleinbedrijf werken aan een informatieve bijlage. Hierin lichten wij toe welke arbo-wettelijke verplichtingen er gelden voor bedrijven die met gevaarlijke stoffen werken. Dit kan handig zijn voor bedrijven die nu qua producten veelal op basis van het ADR werken, zoals PGS-15. Overigens verwachten wij dat de indelingen van CLP en ADR op enig moment worden geharmoniseerd." ■

WAT WILLEN HET CDA, DE VVD, GROEN LINKS EN D66 MET DE VERF- EN DRUKINKTINDUSTRIE?

Op 17 maart maakt Nederland weer de gang naar de stembus voor de Tweede Kamerverkiezingen. Deze keer doen er maar liefst 37 partijen mee. Verf&Inkt Magazine vroeg de woordvoerders economische zaken van een aantal politieke partijen naar hun plannen met de verf- en drukinktindustrie in ons land. Het CDA, de VVD, Groen Links en D66 reageerden uitvoerig.

TEKST: ADRIAAN VAN HOOIJDONK

4 VRAGEN

Hoe kijkt uw partij naar het belang van de verf- en drukinktindustrie in ons land met relatief veel familiebedrijven? Wat ziet u als de toegevoegde waarde van deze sector voor de BV Nederland?

De verf- en drukinktindustrie bestaat grotendeels uit midden- en kleinbedrijven. Jacco Vonhof, voorzitter MKB-Nederland, bracht vorig jaar naar buiten dat het midden- en kleinbedrijf geconfronteerd wordt met een sterk toenemende lastendruk. Ofwel een enorme kostenpost. Is er alleen nog maar plaats voor grote ondernemingen in Nederland?

Wat voor plannen heeft uw partij met de maakindustrie in Nederland?

De verf- en drukinktbedrijven hebben een lange historie in ons land. Veel bedrijven bestaan 100 jaar en sommige zelfs 200 jaar of langer. Hoe ziet u hun toekomst in Nederland?

'ZONDER DE VERFINDUSTRIE GEEN KLEUR IN DE MAAK-INDUSTRIE'

MUSTAFA AMHAOUCH (CDA)
Woordvoerder economische zaken, buitenlandse handel en infrastructuur.

Over de waarde van deze sector

Het CDA heeft het belang van familiebedrijven én de maakindustrie hoog op de politieke agenda gezet. Zie bijvoorbeeld ons plan met voorstellen om familiebedrijven een steuntje in de rug te geven. Of de motie waarin ik de regering steun vroeg voor de maakindustrie. Dat leidde tot de 'Industrievisie 2050' van Wiebes. De toegevoegde waarde van de maakindustrie is enorm. Hier verdienen we in Nederland het geld mee. Ook de innovaties komen hier vandaan. De verfindustrie speelt bovendien een cruciale rol in de verduurzaming van de samenleving. Denk aan de coatings voor elektrische bussen en windmolens, maar ook aan de verf voor de miljoen nieuwe woningen die we de komende tien jaar willen gaan bouwen.

Over de toegenomen lastendruk

Grote bedrijven zijn onmisbaar voor onze welvaart en werkgelegenheid. Maar het mkb is voor ons dé norm bij het opstellen en uitvoeren van wetten en regels. Deze kabinetsperiode voerden we de mkb-toets in om de regeldruk te verlagen. Door voorgenomen regelgeving standaard te toetsen op de administratieve gevolgen voor het mkb moet onwerkbare regelgeving definitief tot het verleden gaan behoren. Nieuwe regel erbij? Dan een oude regel weg!

Over de rol van de maakindustrie

Het CDA wil dat er een speciale bank voor het mkb komt. Ondernemers kunnen zo sneller en eenvoudiger geld krijgen voor financieringen dan bij de systeembanken. En via het Nationaal Groeifonds - met een budget van 20 miljard euro voor de komende vijf jaar - willen we ervoor zorgen dat de maakindustrie ook over 20 jaar in Nederland floreert. Hoe? Door te investeren in kennis en ontwikkeling van vakmensen, digitalisering én innovatie. Ook willen we dat bedrijven eenvoudiger kunnen uitbreiden en goed bereikbaar blijven door te investeren in infrastructuur. Daarom is het belangrijk dat de maakindustrie de handen ineenslaat. Net zoals de luchtvaart-, automotive- en scheepvaartindustrie hebben gedaan. Of downstreamusers, zoals de VVVF, in Mengend Nederland.

Over de toekomst in Nederland

Bij het CDA komen ze in een warm bad. Zonder de verfindustrie géén kleur in de maakindustrie. En voor de familiebedrijven willen we een soepelere bedrijfsopvolgingsregeling. Als het aan het CDA ligt blijft de BOR niet alleen overeind, maar wordt die sneller en makkelijker in te zetten. Zo willen we de continuïteit van de familiebedrijven in Nederland garanderen.

HÜLYA KAT (D66)

Woordvoerder economische zaken, binnenlandse zaken, justitie en veiligheid, sociale zaken en werkgelegenheid en defensie.

Over de waarde van deze sector

Kleine ondernemers, middenstanders en familiebedrijven zijn de motor van onze werkgelegenheid. Daarnaast ontstaan juist bij deze bedrijven nieuwe producten en ideeën. De verf- en drukinktindustrie staat met de eisen aan kwaliteit, duurzame grondstoffen en duurzame productieprocessen de komende jaren voor grote uitdagingen. De huidige familiebedrijven kunnen een aanjager zijn in innovatie van dit belangrijke product.

Over de toegenomen lastendruk

We zijn wereldspeler in diverse sectoren mede dankzij een bloeiend, modern en innovatief mkb. We willen deze koppositie blijven houden. We willen daarom het mkb

versterken met behulp van goede scholing, investeringen in infrastructuur en goede handelsverdragen. Ook zetten we stimuleringsfondsen effectiever in, voor een groene economie. Er komt meer geld, bijvoorbeeld van InvestNL, voor gerichte innovatie en digitalisering, waarbij ondernemer makkelijker toegang krijgen tot deze fondsen. Daarnaast verhogen we het lage vennootschapsbelastingtarief niet en ondersteunen we de kleine ondernemer door loondoorbetaling bij ziekte te verkorten en beperken we de kosten van de AOF-premie (arbeidsongeschiktheidsfonds-premie).

Over de rol van de maakindustrie

Er is een stijgende vraag naar duurzame en circulaire producten. Door koploper te zijn

in kwaliteit en duurzaamheid kan de Nederlandse maakindustrie zich onderscheiden en duurzaam groeien. D66 wil de sector hierbij ondersteunen door het beschikbaar stellen van kennis en middelen (zoals InvestNL) om te innoveren.

Over de toekomst in Nederland

De verf- en drukinktbedrijven in Nederland hebben een lange historie en hebben daarbij laten zien dat ze hun producten continu verbeteren en versterken, iets om trots op te zijn! Natuurlijk zijn er grote uitdagingen voor de sector rondom duurzaamheid, kwaliteit en innovatie. Voortbordurend op hun jaren lange ervaring en met ondersteuning in kennis en middelen, zal deze sector een koploper kunnen blijven.

LAURA BROMET (GROENLINKS)

Woordvoerder economische zaken, landbouw, natuur & voedselkwaliteit, water en economische zaken.

Over de waarde van deze sector

Familiebedrijven zijn belangrijk in Nederland. Er zijn er bijna 300.000 van en ze bestaan gemiddeld veel langer dan andere bedrijven. Bovendien is er een grote solidariteit binnen het bedrijf en wordt er vaak veel meer gekeken naar wat op lange termijn goed is voor het bedrijf in plaats van op korte termijn. Daar zouden andere bedrijven nog een hoop van kunnen leren. Bovendien is het midden- en kleinbedrijf de banenkampioen van Nederland! De verf- en inktindustrie is belangrijk en vormt bijna altijd een keten met andere bedrijven. Heel veel andere bedrijven maken gebruik van deze industrie en

dit is het een belangrijke factor in onze economie.

Over de toegenomen lastendruk

In Nederland is het vaak zo dat grote bedrijven weinig belasting betalen. Enerzijds door het beleid, maar anderzijds omdat grote bedrijven allerlei slimme boekhoudkundige trucs verzinnen om zo min mogelijk winstbelasting te betalen. En alles wat niet betaald wordt door grote bedrijven, dat moet worden opgehoest door het mkb en door burgers. GroenLinks wil daarom dat er eerlijke spelregels komen. GroenLinks wil stoppen met fiscale subsidies voor grote bedrijven en we willen belastingontwijking harder aanpakken.

De belasting op arbeid willen we juist verlagen en daar profiteert het mkb van.

Over de rol van de maakindustrie

De Nederlandse maakindustrie is ongelofelijk belangrijk en verdient een herwaardering! Het is veel duurzamer om onze producten dichtbij te produceren en ze niet over de hele wereld te verslepen.

Over de toekomst in Nederland

De bedrijven in deze sector bestaan niet voor niets zo lang: door goede en duurzame bedrijfsvoering die vooruit kijkt. Ook in de toekomst blijven de sector en de bedrijven belangrijk.

THIERRY AARTSEN (VVD)
Woordvoerder onderne-
mers, mkb en familiebe-
drijven.

Over de waarde van deze sector

Familiebedrijven- meestal mkb- leveren een essentiële bijdrage aan de Nederlandse economie. Ze zorgen voor banen, stageplaatsen en sponsoren lokale initiatieven, zoals voetbalclubs. Naast hun grote betekenis voor de economie, zijn ze dus ook van groot maatschappelijk belang. De coatings die ze produceren spelen bovendien een grote rol bij de bescherming van cruciale infrastructuur, zoals bruggen en waterkeringen.

Over de toegenomen lastendruk

De lastendruk is een groot probleem. Regels stapelen zich op. Vaak met goede bedoelingen bedacht, maar vooral voor de

grotere ondernemingen. Negentig procent van de Nederlandse bedrijven heeft echter minder dan tien mensen in dienst. Alles wat wij in Den Haag bedenken komt bij deze ondernemers op het bordje. Daarom wil de VVD dat voor iedere nieuwe regel een oude verdwijnt. Ook moet de overheid om de paar jaar onderzoeken of alle regels nog wel nodig zijn.

Over de rol van de maakindustrie

De VVD vindt het belangrijk dat de productie van essentiële goederen- zoals

verf- in Nederland plaatsvindt. Brexit en de coronapandemie maakten dat nog eens extra duidelijk. Ook willen wij korting voor het mkb op de loonkosten. Zo is het aantrekkelijker om mensen in dienst te nemen.

Over de toekomst in Nederland

De bedrijven vormen de stille kracht van de Nederlandse economie. Daar komen de banen vandaan en vinden de échte innovaties plaats. Dat moeten we koesteren en nog meer waarderen!

ALLE POLITIEKE PARTIJEN VERHOGEN LASTEN VOOR BEDRIJFSLEVEN

Hoewel alle woordvoerders die Verf&Inkt Magazine heeft gesproken hoog opgeven over het belang van het mkb voor de Nederlandse economie, is de VVVF toch geschrokken van de doorrekening van de verkiezingsprogramma's door het Centraal Planbureau. Bij alle partijen lopen de lasten voor het bedrijfsleven op. De stijging varieert van 3,6 miljard bij de VVD tot bijna 42 miljard bij de PvdA.

“Dat is buitengewoon zorgelijk, want dat betekent dat er minder geld overblijft voor bedrijven om te kunnen investeren. Ze hebben juist geld nodig om zich uit de crisis te kunnen investeren”, reageren VNO-NCW en

MKB-Nederland op de doorrekening door het CPB. Zij stellen dat veel bedrijven het op dit moment al zwaar hebben en fors hebben moeten interen op hun reserves. Volgens de ondernemersorganisaties is een van de lessen van de vorige grote recessie van 2008 dat lastenverzwaringen niet helpen om uit een recessie te komen. “Deze les lijkt men snel vergeten.” Daarnaast helpen al die lastenverzwaringen niet om aan de slag te gaan met de grote vraagstukken van deze tijd op het gebied van onder meer klimaat, innovatie en circulaire economie. Ook in de toekomst moeten nieuwe banen en belastinginkomsten mogelijk te maken zijn.

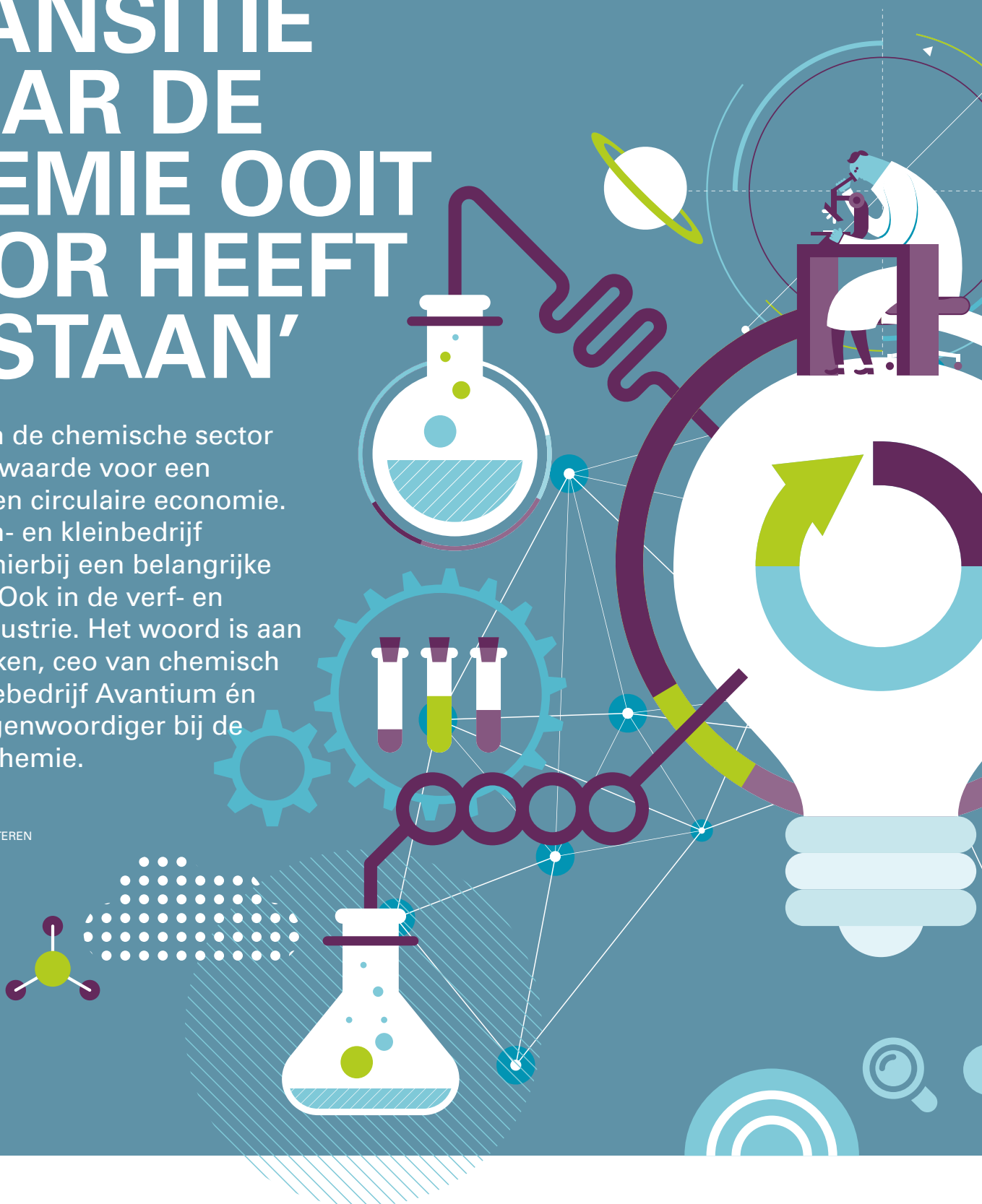
‘BEDRIJVEN
HEBLEN JUUST
GELD NODIG
OM ZICH UIT DE
CRISIS TE KUNNEN
INVESTEREN’

TOM VAN AKEN, TOPSECTOR CHEMIE

'DE GROOTSTE TRANSITIE WAAR DE CHEMIE OOI^T VOOR HEEFT GESTAAN'

Innovatie in de chemische sector is een voorwaarde voor een duurzame en circulaire economie. Het midden- en kleinbedrijf (mkb) kan hierbij een belangrijke rol spelen. Ook in de verf- en drukinktindustrie. Het woord is aan Tom van Aken, ceo van chemisch technologiebedrijf Avantium én mkb-vertegenwoordiger bij de topsector chemie.

TEKST: DORINE VAN KESTEREN

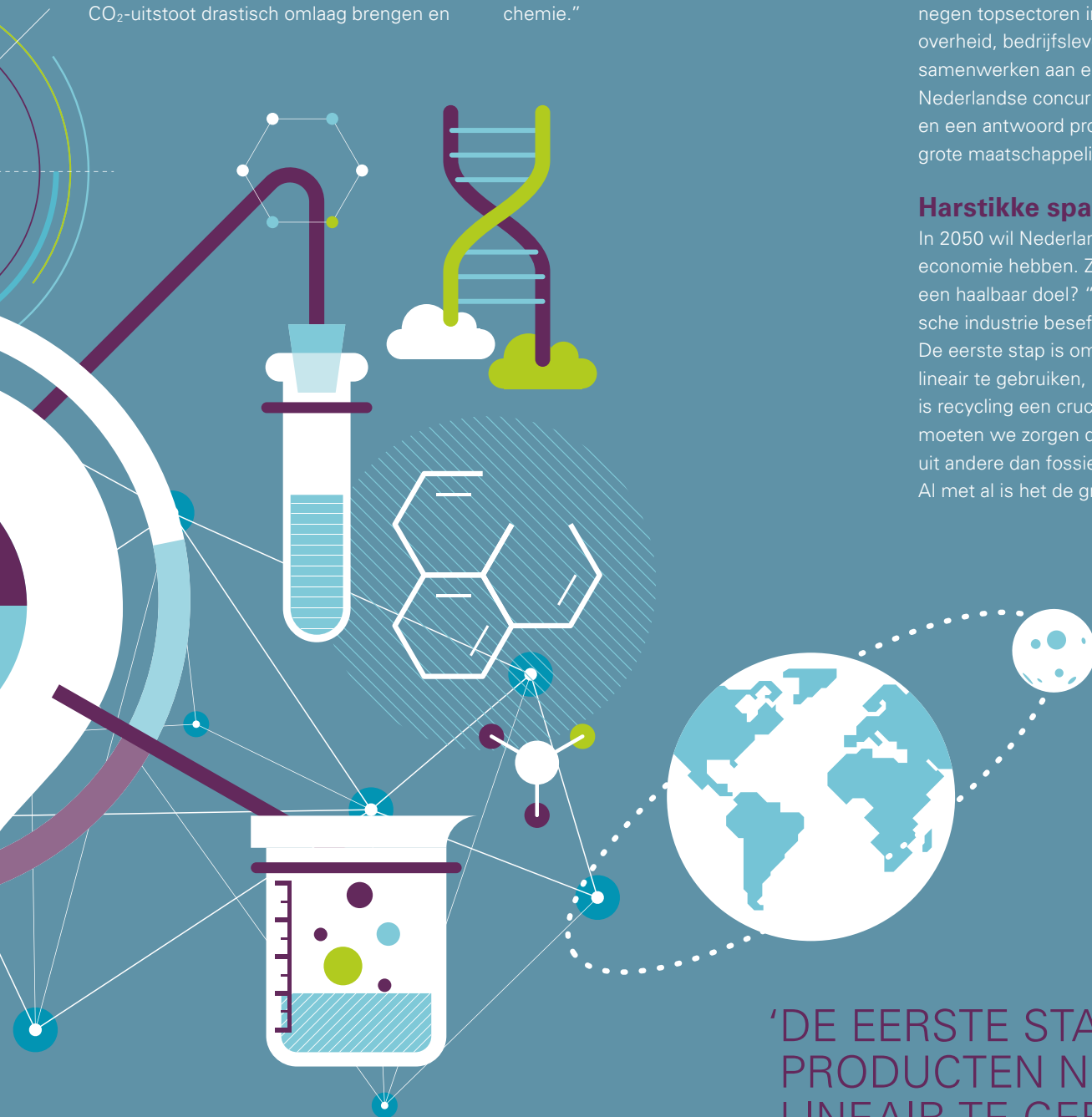
De chemische industrie staat voor enorme uitdagingen. Tegelijkertijd biedt chemie ook juist de oplossingen om een circulaire en duurzame economie mogelijk te maken. Dat is eigenlijk de rode draad in het betoog van Tom van Aken. "Nederland heeft zich gecommitteerd aan internationale klimaatafspraken. Dat betekent dat we moeten afkicken van fossiele grondstoffen, de CO₂-uitstoot drastisch omlaag brengen en

een oplossing vinden voor het kunststofafvalprobleem. Bij de transitie naar duurzaamheid speelt de chemie een sleutelrol. 'Onze' producten worden immers gebruikt in tal van andere sectoren. Als wij erin slagen om stoffen en materialen minder vervuilend en recyclebaar te maken, werkt dit door in grote delen van de Nederlandse economie. Kortom: de toekomst ligt in de groene chemie."

Chemicus Van Aken begon zijn carrière bij DSM. In 2002 maakte hij de ongewisse overstap naar start-up Avantium, maar dat pakte goed uit. Inmiddels is hij ceo van het beursgenoteerde bedrijf, dat milieuvriendelijke plastics maakt. Een jaar geleden werd Van Aken vertegenwoordiger van het midden- en kleinbedrijf bij de Topsector Chemie (ChemistryNL). Dit is een van de negen topsectoren in Nederland waarin overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen samenwerken aan economische kansen, de Nederlandse concurrentiepositie versterken en een antwoord proberen te vinden op grote maatschappelijke vraagstukken.

Harstikke spannend

In 2050 wil Nederland een volledig circulaire economie hebben. Ziet Van Aken dit als een haalbaar doel? "Iedereen in de chemische industrie beseft dat het anders moet. De eerste stap is om producten niet meer lineair te gebruiken, maar circulair. Daarvoor is recycling een cruciale schakel. Gelijktijdig moeten we zorgen dat de grondstoffen uit andere dan fossiele bronnen komen. Al met al is het de grootste transitie waar

'DE EERSTE STAP IS OM PRODUCTEN NIET MEER LINEAIR TE GEBRUIKEN, MAAR CIRCULAIR'

WAT BIEDT DE TOPSECTOR CHEMIE?

EEN GREEP UIT HET AANBOD VOOR HET MIDDEN- EN KLEINBEDRIJF:

DE GOCHEM-REGELING:

financiering van praktijkgerichte projecten waarbij minimaal één mkb-onderneming samenwerkt met een kennisinstelling. De projecten duren maximaal een jaar, hebben minimaal één chemische innovatiecomponent en vallen binnen de scope van de duurzame chemie en/of het 'missiegedreven' topsectoren- en innovatiebeleid van de overheid.

DE MIT-REGELING CHEMIE EN ENERGIE:

financiering van onderzoek naar de technische en economische risico's en mogelijkheden van een innovatietraject (haalbaarheid) en van een samenwerkingsproject van minstens twee mkb'ers op het raakvlak van chemie en energie (R&D-samenwerking).

INNOVATIEMAKELAARS:

die mkb'ers wegwijs maken in het aanbod van regelingen.

HET NATIONALE

MATERIALENPLATFORM:

een platform voor kennisuitwisseling, samenwerking en afstemming in het materialenonderzoeksveld. Alle stakeholders, publiek en privaat, komen hier bij elkaar.

HET NATIONAAL PLATFORM

PLASTICS RECYCLING:

idem, maar dan op het gebied van de kunststofrecycling.

Meer weten? Kijk op www.chemistrynl.com.

de chemie ooit voor heeft gestaan en dat is hartstikke spannend. Ik zeg niet dat het gemakkelijk wordt, maar de Nederlandse chemie heeft wel een goede uitgangssituatie. Chemie is een sector waar ons land van oudsher goed in is en de goede opleidingen, de gunstige ligging met havens en de ondernemersgeest helpen mee. Vergeet ook niet dat de duurzaamheidstransitie voor jonge (technologie)studenten veel mogelijkheden oplevert: voor hen is dit dé kans om het verschil te maken."

Maar de bal ligt niet alleen bij het bedrijfsleven. De overheid is onmisbaar om het juiste speelveld te creëren met wet- en regelgeving, investeringen en subsidies. "Pas nog heeft de EU haar klimaatdoelstellingen aangescherpt. Over tien jaar moeten we niet 40, maar 55 procent minder CO₂ uitstoten dan in 1990. De Europese Green Deal bestrijkt alle sectoren van de economie en bevat allerlei maatregelen, zoals bijvoorbeeld een CO₂-taks en een CO₂-emissiehandelssysteem, die de lidstaten op nationaal niveau moeten implementeren. Het gaat mij

vaak niet snel genoeg, maar feit is dat wij in het deel van de wereld leven waar de veranderingen het snelste gaan. Bedrijven zitten dus in Europa op de beste plek; hier gaat de markt het eerst om."

Uiteindelijk drijven consumenten de verandering. Van Aken heeft met name vertrouwen in jongeren. "Mijn eigen kinderen hoeft ik niets uit te leggen over het belang van duurzaamheid en circulariteit. Sterker, die leggen het mij uit en stellen kritische vragen over onze bedrijfsvoering en mijn persoonlijke levensstijl. Jongeren willen bijdragen aan een duurzame wereld en hun consumptie is een van de manieren om dat te doen."

Nobelprijswinnaar

De verf- en drukinktindustrie staat voor de opgave om duurzame alternatieven te vinden voor de fossiele componenten in verf en coatings, zonder dat de producten inboeten aan kwaliteit en levensduur. De innovatie in de sector staat in ieder geval niet stil, ziet Van Aken. "In het materialenonderzoek gebeurt veel. Kijk bijvoorbeeld

naar het onderzoek van scheikundigen aan de Rijksuniversiteit Groningen onder leiding van Nobelprijswinnaar Ben Feringa. Die hebben samen met AkzoNobel een techniek ontwikkeld om verf te maken op basis van lignocellulose: de meest voorkomende vorm van biomassa op aarde. Ongeveer 20 tot 30 procent van de houtige delen van planten bestaat eruit. Volgens de onderzoekers is de kwaliteit van deze coatings vergelijkbaar met die van hun bestaande evenknieën. Deze aanpak kan op den duur grondstoffen uit aardolie, zoals acrylaat, vervangen door duurzame bouwstenen voor coatings, harsen en verf."

MKB dichterbij halen

De taak van de Topsector Chemie is om de werelden van bedrijfsleven en onderzoek dichterbij elkaar te brengen. "Ons land heeft heel goede universiteiten en hogescholen, maar het is zaak dat hun uitvindingen ook worden ingebed in businesscases en opschaling, dat ze worden vertaald naar de markt. De grote industrie kent de weg naar kennisinstellingen, maar dat is anders voor

Optimaal
voeden van
dissolvers

AZO® Vacuüm weegstelsel

- stofarm
- nauwkeurig
- economisch

AZO®
www.azo.com

sustainable process solutions since 1959
engineering sales maintenance www.techema.nl

WILHELM NIEMANN
MASCHINENFABRIK

DISPERGIER- UND FEINMAHLTECHNIK

Bent u al klaar voor PGS 31?

Nieuwbouw PGS 28, 30, 31
 Onderhoud en herstel BRL-K903/08
 Keuring en inspectie SIKB 7800

Advies: info@emsbroek.nl of +31 575 557 306

EMSBROEK NL

tank & chemie installaties

Emsbroek B.V. • Industrieweg 11 • 7251JT • Vorden

LISAM SYSTEMS
Enabling full compliance.

Lisam Systems provides comprehensive and advanced IT solutions and services for SDS & labels authoring, automated SDS distribution, SDS Digitization, Cosmetics' PIF and Chemical Inventory Management.

Choosing Lisam is also choosing to:

Drive Growth + Boost Productivity Promote + Chemicals Safety

		
Goldkampstraat 41-1, 7722RN Dalen, the Netherlands	+31 (0) 529 820 211	nlorders@lissam.com info.nl@lissam.com

'VERF- EN DRUKINKT-
 PRODUCENTEN
 KUNNEN AAN DE
 TOPSECTOR LATEN
 WETEN AAN WELK
 SOORT ONDERZOEK
 ZE BEHOEFTE
 HEBBEN'

TOM VAN AKEN

mkb'ers, die wel vaak zeer innovatief bezig zijn. Want hoe weet een bedrijf met pakweg dertig medewerkers de studenten te vinden die kunnen helpen om een technisch probleem op te lossen? Er valt een wereld te winnen als we het mkb dichterbij de kennisinstellingen halen. Daarom bezoeken we bijvoorbeeld regelmatig mkb'ers in het land en zorgen we dat studenten innovatietrainingen in het mkb kunnen doen."

Zonder goed wetenschappelijk en praktisch opgeleide beroepsbevolking kan een sector niet tot de top behoren. Samen met de VNCI heeft de Topsector Chemie dan ook een human capital agenda opgesteld, die voorziet in curriculumontwikkeling, arbeidsmarktmonitoring, talentenprogramma's en beroepenvoorlichting. Doel is om onderwijs en arbeidsmarkt goed op elkaar te laten aansluiten. "Technisch innoveren lukt alleen als de ontwikkeling van kennis op alle onderwijsniveaus goed is geregeld. De transitie van fossiele naar hernieuwbare grondstoffen gaat het werk van chemici ingrijpend wijzigen. Daar komt de digitalisering bij. Veel

ondernemers maken zich dus zorgen of ze in de toekomst nog wel aan voldoende goed gekwalificeerd personeel kunnen komen. Als we weten welk type medewerkers – opleiding, niveau, ervaring – de chemiesector nodig heeft, dan kan het onderwijs daarop inspelen."

Relevant onderzoek

Over de vraag welke rol de Topsector Chemie kan spelen voor het mkb in de verf- en drukinktindustrie, hoeft Van Aken niet lang na te denken. "Als topsector denken wij mee over de aard van het onderzoek aan de universiteiten en hogescholen. Verf- en drukinktproducenten in het mkb kunnen ons dus laten weten aan welk soort onderzoek – passend bij een van de maatschappelijke uitdagingen – zij behoefte hebben. Denk aan bedrijven die streven naar plantaardige componenten in hun producten of vermindering

van hun CO₂-uitstoot of afvalstromen. Zijn zij op zoek naar nieuwe technieken? Nieuwe analytische methoden? Wij willen ervoor zorgen dat het voor hen relevante onderzoek plaatsvindt."

Van Aken adviseert mkb'ers dan ook om aan de bel te trekken als ze willen samenwerken met een kennisinstituut. "Het mooie is dat de overheid het onderzoek voor een deel sponsort. We hebben een heel scala aan instrumenten, afhankelijk van het type probleem, de fase van technische ontwikkeling en de hoeveelheid geld die nodig is. De topsector heeft ook speciale innovatiemakeelaars in dienst die ondernemers helpen de juiste regeling te kiezen. Anders kan het je als ondernemer nog weleens gaan duizelen, dat klopt. Maar eerlijk gezegd heb ik het idee dat je je hand maar hoeft op te steken en je wordt geholpen." ■

masters of maintenance.

voor het meesterwerk van morgen

16 en 17 maart 2022

Het lijkt alsof corona na de zomer is beslecht; het najaar staat bol van beurzen en evenementen. Gezien het grote aanbod hebben de initiatiefnemers van Masters of Maintenance besloten het 2-daags evenement te verplaatsen naar 16 en 17 maart 2022. Het voorjaar had in eerste instantie al de voorkeur: het evenement is een inspirerende start van het schilderseizoen.

De grilligheid van het coronavirus maakt het lastig plannen, maar de bouwsector kan dit najaar talloze evenementen bezoeken. In september is er de Bouwbeurs, in november Building Holland evenals de SGA Vakdagen. Ongetwijfeld zijn er nog

meer opties. Voor de verf- en schildersbranche is het voorjaar dé start van het schilderseizoen en aanvankelijk had maart ook de voorkeur. OnderhoudNL (schilders), de VVVH (verfgroothandelaren) en de VVVF (verffabrikanten en -importeurs) hebben daarom besloten Masters of Maintenance definitief te organiseren in het voorjaar 2022. De locatie is ongewijzigd: Hart van Holland in Nijkerk.

Masters of Maintenance wordt een ontmoetingsplek voor mensen die in de verf- en schildersbranche werken. Doel is om vakprofessionals te verenigen, te inspireren en jongeren te enthousiasmeren voor een loop-

baan in de branche. Dat werkt niet met anderhalve meter afstand of met stringente coronamaatregelen. De ketenpartners OnderhoudNL de VVVH en de VVVF verwachten dat er begin 2022 al weer veel mogelijk is.

Deelname

Momenteel werken de initiatiefnemers aan de invulling van het programma. Het evenement biedt kennis en inspiratie én een geanimeerde omgeving voor ontmoetingen. De mogelijkheden om deel te nemen werken de initiatiefnemers nog uit. Verfleveranciers en schildersbedrijven kunnen deze informatie in april/mei 2020 verwachten. Dan kunnen ze zich ook inschrijven voor deelname.

Meer informatie: www.vvfv.nl/masters

Dé pompenspecialist voor de verf & inkt industrie

Bedu Pompen BV - Nederland ■ +31 (0) 88 4802 900 ■ info@bedu.nl

Bedu Belgium BVBA - België ■ +32 (0) 3 8087 980 ■ info@bedu.be

WWW.BEDU.NL

made for your process

WWW.BEDU.BE

2800+ MACHINES OP VOORRAAD

DIRECT BESCHIKBAAR

TOPKWALITEIT (GETEST / GEREVISEERD)

SNEL GELEVERD

110+ JAAR GESPECIALISEERD IN GEBRUIKTE APPARATUUR

Wilt u uw productiecapaciteit uitbreiden of dient een machine snel vervangen te worden? Foeth is gespecialiseerd in 2ehands procesapparatuur zoals driewalzen, dissolvers, parelmolens, mixers,

pompen, afvulsystemen en andere machines. Bekijk vandaag nog al de aanbiedingen voor de Verf en Inkt branche in onze grote voorraad van 2800+ premium A-merk apparatuur op www.foeth.com

DRAIS SUPERFLOW VCR200
SKU: 222P215

LEHMANN WD-13
SKU: 070E255

COATEMA - DISSOLVER
SKU: 070E255

DRAIS RN 2-24 - DISSOLVER
SKU: 262M262

A. Foeth B.V. Harselaarseweg 23 3771 MA Barneveld +31(0)342 415 551 info@foeth.com www.foeth.com

**ADVERTEREN?
DAT KAN IN DE
VOLGENDE EDITIE
VAN VERF&INKT!**

Meer informatie:
Mooijman Marketing & Sales
070 - 323 40 70
dm@mooijmanmarketing.nl

Uw partner voor kunststof verpakkingen voor:

- Pigmentpasta
- Watergedragen autoreparatielak
- Verf
- Drukinkt

Zowel standaard potten als nagenoeg restloos leegbare speciaalverpakkingen.

Voor meer informatie en voorbeelden kijk op www.bema.nl

Deltastraat 14,
4301 RC Zierikzee

Tel. +31 11 418807
info@bema.nl

Dispergeren & Malen

WAB DYNOMILL UBM

De nieuwe WAB maalmolens met de innovatieve
DYNO®-DISC BC maalschijven

Kenmerken:

- > Ideaal voor dispergeren/ malen van hoog viskeuze producten
- > Geschikt voor hoge doorvoer
- > Geschikt voor recirculatie of one-pass modus
- > Onderhoudsvriendelijk en ergonomisch
- > Werkt met maalparels van 0.2 tot 2.5 mm
- > Maalkamers van 0.5 tot 100 liter

Optioneel:

- > Frequentieregelaar pomp
- > Frequentieregelaar molen
- > Volledig ceramische uitvoering
- > ATEX

Maalparels:

- > Tosoh YTZ
- > Jyoti Zirconox

ESKENS

ESKENS, MORE THAN JUST MACHINES...

www.eskens.com

COATING TECHNOLOGY IS VOLWASSEN

Toen het MaterialenNL Platform op 9 december vorig jaar de Nationale Agenda Materialen aan staatssecretaris Mona Keijzer overhandigde, werd mij duidelijk dat Coating Technology 'volwassen' is geworden als wetenschapsgebied. Ik leg graag uit wat ik daarmee bedoel.

De eerste leerstoel Coating Technologie werd in 1995 aan de Technische Universiteit Eindhoven ingesteld. Rob van der Linde, toen deeltijdhoogleraar, sprak bij zijn intrede over de ambitie om het leergebied van coatings om te vormen van een ambacht tot een wetenschap. Hij bedoelde hiermee dat veel praktische kennis en ervaring aanwezig was in de hoofden van de experts. Echte vakmensen, voornamelijk werkzaam bij grotere en internationale bedrijven die zich flinke onderzoeksafdelingen konden veroorloven. Tegelijkertijd was er nog weinig publiekelijk gedocumenteerde theoretische kennis beschikbaar die een grondslag tot mechanistisch begrip en inzicht kon vormen. Publieke kennis op hoog niveau moest in de breedte beschikbaar komen voor wetenschappers in aansluitende gebieden. Zo konden zij ook bijdragen vanuit hun perspectieven aan de wereld van coatings en 'dunne lagen'. Ook zou deze kennis de vele kleinere bedrijven – ook wel de ruggengraat van de Nederlandse economie genoemd - in staat moeten stellen om de concurrentie met bedrijven wereldwijd beter aan te kunnen: wetenschappelijke kennis als basis voor innovatie.

'Milieuvriendelijke coatings', zoals poedercoatings en watergedragen coatings, werden toegankelijk gemaakt door meer begrip over zaken als colloïdale en pigment stabilisatie, crosslinking en nieuwe polymeren. Sinds 2002, toen ik het stokje als deeltijdhoogleraar van Rob overnam, kwamen daar in samenwerking met vele collega's nog andere basiskennissen bij, zoals hechting, buitenduurzaamheid, corrosie, waterafstotendheid, biobased grondstoffen en zelfs futuristisch klinkende 'zelfherstellende coatings'. Het vakgebied groeide vooral in de breedte: steeds meer andere universiteiten namen onderzoek aan coatings op in het wetenschapsveld. Actieve universitaire groepen zijn nu al enige jaren bezig met de moderne basiskennis van coating technologie, in al hun facetten.

Een paar voorbeelden: colloïdale systemen en hun modellering (Wageningen, Utrecht), biobased grondstoffen voor coatings (Groningen, Wageningen, Maastricht), nanoschaal analytische methodes voor karakterisering van functionele oppvlakten (Amsterdam, Twente) en supramoleculaire chemie (Eindhoven, Twente). Zelfs onze vaderlandse trots, Nobelprijswinnaar Ben Feringa, heeft inmiddels wetenschappers aan het werk in zijn groep die de nieuwste moleculaire bijzonderheden voor dit vakgebied in kaart brengen.

Wanneer kun je zo'n fantastische kennisgroei in je eigen land betitelen als 'volwassen geworden', terwijl er nog zoveel zaken volop in ontwikkeling zijn? Want die ontwikkeling is er zeker. Niet alleen in de breedte met steeds meer onderwerpen (denk aan circulariteit en 'responsieve' en 'adaptieve' coatings) maar ook in de diepte met steeds meer begrip, vanaf de moleculaire schaal, via de fascinerende nanoschaal, tot de functionele eigenschappen die wij op onze macroschaal graag in onze coatings zien.

Op die vraag is volgens mij helaas geen wetenschappelijk antwoord mogelijk. Maar wanneer met een zekere vanzelfsprekendheid over dit veld gesproken kan worden als een 'stronghold of the Dutch knowledge landscape with leading academic groups and internationally renowned innovative companies and SME's' is wat mij betreft dit markante punt wel bereikt. Dit staat letterlijk aan het begin van "Focus Area 5: Coating/film Materials" op pagina's 31 en 32 van de Nationale Agenda Materialen.

Niet zonder trots stel ik vast dat een kennisgebied dat 25 jaar geleden begon om het ambachtelijke imago van zich af te schudden, nu een eigen plaats heeft verworven in de bredere wetenschapswereld van materialen in Nederland. Dat wordt op zijn beurt weer als nationale sterkte erkend – niet alleen door het nationale MaterialenNL Platform. Lees met mij mee over 'improved coating functionalities, selfhealing and responsive coatings, biomaterial interactions', en laat je meteen inspireren door ook die andere focusgebieden zoals Metamaterials, Energy Materials, Electronic Materials, Biomaterials. Geniet van de uitgesproken ambitie en de bijna vanzelfsprekende perspectieven voor materialen in het algemeen, en coatings in het bijzonder: coating technologie is volwassen geworden!

ROLF VAN BENTHEM
HOUGLERAAR COATING TECHNOLOGY AAN DE TU EINDHOVEN

ROGER OPELDERS (42) IS
HR-MANAGER NEDERLAND
BIJ CHROMAFLO,
MET VESTIGINGEN IN
SITTARD EN MAASTRICHT

**'INTERESSANT,
MOOI EN
UITDAGEND
WERK'**

TEKST: HARRY MOS
FOTO: NIEUWE BEELDEN MAKERS

BEROEP IN BEELD

De verf- en drukinktindustrie biedt tal van leuke banen. Maar wat houdt dat werk in de praktijk precies in? Verf & Inkt Magazine vraagt het de mensen zelf.

“NA DE MEAO WERKTE IK EEN JAAR als administratief medewerker. Omdat ik meer wilde, ben ik een voltijdstudie hbo Personeel en Arbeid gaan volgen. Wegens het missen van een baan ben ik na een jaar gestopt en in 2001 als salaris- en personeelsadministrateur aan de slag gegaan bij ProfCore, logistieke detachering. Mijn studie zette ik in de avonduren voort. Gestaaag groeide de organisatie van 200 naar 700 personeelsleden; ik groeide mee en werd uiteindelijk senior hr-adviseur. Toen ik er 15 jaar gewerkt had, was ik toe aan een nieuwe uitdaging. Dat werd – na een korte uitstap naar elders – in april 2018 Chromaflo. Chromaflo Technologies is de belangrijkste wereldwijde leverancier van kleurmengsystemen en bedient klanten in de markt voor architecturale coatings, industriële coatings en thermohardende composieten. Ik begon er als hr-adviseur. Toen mijn toenmalige leidinggevende uit dienst trad, kon ik doorstromen naar de functie van hr-manager Nederland. In die rol ben ik verantwoordelijk voor human resources in onze twee Nederlandse sites en voor het personeel op enkele servicekantoren in andere Europese landen. Ik geef leiding aan een hr-assistente die me ondersteunt met de operationele zaken en tevens de salarisadministratie verzorgt.

Chromaflo is een Amerikaans bedrijf met wereldwijd zo'n 900 medewerkers. In Europa werken er daarvan ongeveer 300: 250 in Nederland, circa 50 in Finland en nog enkele op servicekantoren elders in Europa. We kennen een no-nonsense cultuur waarin iedereen zijn eigen inbreng mag hebben, veel vrijheid heeft en alle kansen krijgt zich te ontplooiën. De sfeer is informeel; mensen lopen gemakkelijk bij elkaar binnen. We hebben prima arbeidsvoorwaarden. Ziekteverzuim en personeelsverloop zijn – mede daardoor – 'laag'. Ik ben blij dat ik deze uitdaging met beide handen heb aangegrepen en een overstap heb gemaakt. In deze functie heb ik veel beslissingsbevoegdheid en de afwisseling is groot. In-, door- en uitstroom, arbeidsvoorwaarden, verzuim, opleiding en training, juridische casuïstiek, coaching, het hoort er allemaal bij. Ook interessant: het persoonlijke contact met medewerkers op alle niveaus. Mooi en dankbaar werk als je met goede adviezen en hulp op diverse vlakken voor hen het verschil kunt maken.

Nee, deze baan kent echt weinig minder leuke kanten. Of het zou moeten zijn dat het door de waan van de dag niet altijd lukt om de juiste verdieping op een onderwerp te kunnen aanbrengen. Veel energie krijg ik van een goed sollicitatiegesprek. Zeker als je na enige tijd hoort dat de nieuwe medewerker het goed doet en beide partijen tevreden zijn over de samenwerking. Maar ook is het leuk om te zien dat je adviezen worden overgenomen en dat daardoor bijvoorbeeld een samenwerking tussen mensen verbetert of afdelingen efficiënter gaan functioneren. Als hr-afdeling boeken we successen en draaien prima, maar we gaan niet rustig achteroverleunen. Mijn ambitie voor de komende jaren is verdere professionalisering van de afdeling. Zo wil ik een nieuwe digitaliseringsslag maken. Maar ook gaan we ons richten op een betere 'onboarding' van nieuwe medewerkers. En verder zal veel in het teken staan van duurzame inzetbaarheid en toekomstbestendigheid van mensen. In dat verband hebben we al belangrijke stappen gezet in de richting van een degelijk plan voor opleiding en training.”

HOE ZIET ROGERS WERKDAG ERUIT?

“In mijn dagelijkse werk spelen altijd diverse zaken en projecten tegelijk. Sollicitatiegesprekken noemde ik al. Maar ook houd ik me bezig met functiebeschrijvingen, trainingen, (privé) problemen van medewerkers, pensioenkwes-ties, beoordelingsgesprekken, contacten met de ondernemingsraad, overige externe partijen, juridische kwesties en noem maar op. En dan ruim ik ook nog tijd in voor ad-hoc zaken. Geen dag is hetzelfde en er is altijd nog wel een flinke 'to do'-lijst als ik aan het eind van de middag naar mijn huis in Heerlen rijd. 's Avonds en in het weekend besteed ik aandacht aan mijn gezin. Ik ben getrouwd, we hebben een dochter van 11 en een zoon van 8. Is er vrije tijd dan trek ik er graag op uit om te gaan vissen.”

DAVID VÁZQUEZ,
DIRECTEUR NEVERLAK

‘VERF STROOMT BIJ ONS DOOR DE ADEREN’

TEKST: ADRIAAN VAN HOOIJDONK
FOTO'S: BISONDER PRODUCTIES

Neverlak groeide de afgelopen 100 jaar uit tot een verfproducent van watergedragen muurverven en lakken die vooral actief is in de decor- interieur- en standbouw. Ook voor de resterende professionele markt heeft het bedrijf een breed scala aan producten. Door de coronapandemie zag Neverlak de markt in maart vorig jaar van de ene op de andere dag stilvallen. Toch zitten directeur David Vázquez en zijn Belgische compagnon Geert van den Bogaert niet bij de pakken neer. “Wij zijn volop bezig om met succes andere markten aan te boren.”

Aan de Duivendrechtsekade in Amsterdam, pal voor de Weesper-trekvaart ligt het karakteristieke, ruim 100 jaar oude bakstenen pand van Neverlak (Nederlandse Verf- en Lakfabriek). Niet te missen door de rode pannen met de domeinnaam op het zwarte dak. Tot 1918 zat er een looierij. Toen verkocht de toenmalige eigenaar het pand aan de Franse verffabriek Les Fils Levy Finger. De Fransen stelden Frans van Wersch als directeur aan. Neef Guus van Wersch kocht het bedrijf in 1934. De verf werd aanvankelijk aangeleverd vanuit Brussel. Tijdens de Tweede Wereldoorlog lag de productie stil. Daarna maakte het bedrijf een doorstart met twaalf werknemers. De verf werd nog steeds geïmporteerd uit België en Guus veranderde de naam van het bedrijf in Neverlak. Tegenwoordig produceert Neverlak niet alleen verf in Amsterdam, maar ook in een fabriek in het Belgische Temse (vooral de basismuurverven en witte muur-

verfsystemen). In Keulen zit een groothandel, met omroep WDR als een van de grootste Duitse klanten.

100-jarig bestaan

De verfproducent vierde vorig jaar het 100-jarig bestaan. Directeur David Vázquez ontving toen het Blauwe Bord van VVVF-directeur Jaitske Feenstra. Vázquez -zoon van Spaanse immigranten- is de vierde generatie die bij de verfproducent werkt. Na de havo startte hij op zijn zeventiende full time in het bedrijf. Na verschillende verfoleidingen en functies op het lab groeide hij door tot directeur. “Verf is voor mij en onze medewerkers niet zomaar een substantie, het stroomt door onze aderen.”

Neverlak groeide uit tot een verfproducent van watergedragen muurverven en lakken die vooral actief is in de decor-, interieur- en

ZUSTERONDERNEMING TECHNIQUARTZ LEVERDE DE VERF
VOOR DE CREATIE VAN HET TOMORROWLAND DECOR

standbouw. Ook voor de resterende professionele markt heeft het bedrijf een breed scala aan producten.

"In de decorwereld zijn wij ooit begonnen", vertelt Gerard Christ, commercieel technisch adviseur. "Alle studio's van de NOS, van vloer en wand tot interieur, zijn met onze producten geschilderd." Daarnaast komen de producten terug in het decor van televisieprogramma's, waaronder klassiekers als de Fabeltjeskrant en Flodder. Ook nu nog gebruiken tv- en filmproducenten van de nabijgelegen Amsterdam Studio's graag de producten van de verfproducent.

Standbouw

Die zijn ook zeer gewild bij Nederlandse standbouwers. Zo komt ruim 90 procent van de verf voor de kunst- en antiekbeurs TEFAF in Maastricht van Neverlak. Andere voorbeelden zijn de horecavakbeurs Horecava en vakantiebeurzen. Verder levert het bedrijf de verf voor een van de grootste verf- en drukinktbeurzen in Duitsland. Ook in het decor van theaters en musicals, zoals Soldaat van Oranje, zijn de producten van Neverlak te zien. En bij grote festivals en evenementen, zoals Tomorrowland, Lowlands en de MTV Music Awards. Waarom kloppen ze allemaal bij Neverlak aan? Dat heeft volgens Vázquez alles te maken met de grote hoeveelheid kleuren die het bedrijf kan produceren. "Wij ontwikkelen en produceren zelf maar liefst 26 verschillende kleurpasta's. Dat geeft ons de ruimte om een

verfsysteem tot in de kleinste parameters af te stellen. Ook geven designers hun ingewikkelde PMS-kleuren door die wij vervolgens met onze combinatie van kleurpasta's na kunnen maken." De verf van Neverlak is volgens Christ vermaard door de dekkracht, hoog gepigmenteerde kleuren en uitstekende schrob- en blokvastheid bij een snelle doorharding. "Daarom zijn decorstukken met onze verf goed stapelbaar op pallets. Een reguliere muurverf op basis van thermoplast blijft aan elkaar kleven. Ook is onze verf goed schuurbaar."

Trouwe klanten

Door de coronapandemie zag Neverlak de omzet van de ene op de andere dag fors teruglopen. De evenementensector is immers een van de meest getroffen sectoren. Beurzen en festivals vinden tegenwoordig online plaats. "Gelukkig denkt iedereen aan elkaar. Schilders die normaal onze verf voor decor-, stand- en interieurbouw gebruiken, passen het nu toe voor tiny houses, thuishantoren of theatervloeren", zegt Vázquez. Ook richt Neverlak zich op nieuwe markten om de klappen van de crisis op te vangen. "Wij zijn nu vooral actief in de blanke lakken, watergedragen meubellakken en grondverf. De interieurbouw ligt immers dicht tegen de timmerindustrie aan. Dat loopt goed, maar wij zouden onze productiecapaciteit ook voor andere verfproducenten kunnen inzetten."

ONDERTUSSEN OP DE WERKVLOER

Matthijs Fromberg studeerde Organische Chemie aan de Hogeschool in Rotterdam. Ook volgde hij diverse verfpopleidingen – CV1 A en CV1 B- bij NCOI Techniek (inmiddels overgenomen door techniekopleider ROVC). Voor hij in mei 2019 aan de slag ging als verftechnicus in het lab van Neverlak, werkte hij in vergelijkbare functies bij Bristol en De Vos Verf. “Als

je eenmaal in de verf zit, kom je er niet meer zo snel uit. Het is veelzijdig werk omdat wij met zoveel ingrediënten werken. Ook vind ik het uitdagend om samen met klanten hun verfvraagstukken op te lossen. En het is leuk om de kleuren die wij ontwikkelen terug te zien in televisieprogramma's, films en op beurzen, festivals en evenementen.”

FEITEN & CIJFERS

Locaties:

Neverlak is gevestigd in Amsterdam, daarnaast heeft het bedrijf een fabriek in het Belgische Temse en een groothandel in Keulen

Werknemers:

12 FTE

Producten:

watergedragen muurverven, blanke en gepigmenteerde 1 en 2 K lakken en kleurenpasta's

Afzetmarkten:

Nederland, België en Duitsland

Meer informatie: www.neverlak.nl

VRAAG/ANTWOORD

BEHALEN VAN PENSIOENLEEFTIJD

VRAAG

Een medewerker bereikt op 1 juni dit jaar de AOW-leeftijd en gaat dan uit dienst. Moet de werkgever dat nog bevestigen?

ANTWOORD

De cao voor de verf- en drukinktindustrie bepaalt in artikel 5 lid 4.a.2d dat de arbeidsovereenkomst van rechtswege eindigt als de medewerker de AOW-leeftijd bereikt. Het is niet verplicht de ingangsdatum van de AOW-uitkering vast te leggen, maar het is op zich wel helder dit te bevestigen. De overheid heeft een website om de exacte ingangsdatum van de AOW-uitkering vast te kunnen stellen.: www.svb.nl/nl/aow/aow-leeftijd/uw-aow-leeftijd

VERLOF IN CAO VERF EN DRUKINKT

VRAAG

In artikel 13 van de cao voor de verf- en drukinktindustrie is het verlof vanaf 2015 beschreven. We zijn nu zes jaar verder; hoe zit het nu met de verlofafspraken?

ANTWOORD

Volgens de cao voor de verf- en drukinktindustrie hebben medewerkers met een

dienstrooster van 40 uur per week recht op: 20 wettelijke dagen + 9 bovenwettelijke dagen + 11,5 ADV dagen. Dat is de hoofdregel. Het kan zijn dat bedrijven hier een iets andere invulling aan geven voor bijvoorbeeld de planning van ploegen.

Daarnaast zijn er nog incidentele regelingen. Zo stelt artikel 13 lid 4.c dat werknemers die op 31 december 2014 in dienst waren en op 1 januari 2015 40 jaar of ouder maar jonger dan 53 jaar waren "het recht behouden op het huidige aantal vakantie-uren per jaar". Toekomstige rechten worden niet gecompenseerd. Dit betekent dat deze werknemers recht houden op het aantal dagen van artikel 13 lid 1.b, dat ze hadden per 1 januari 2015: bij het bereiken van de 40-jarige leeftijd is dat 1 dag; bij het bereiken van de 45-jarige leeftijd: 2 dagen en bij het bereiken van de 50-jarige leeftijd: 3 dagen. Artikel 13 lid 5 geeft medewerkers die op 31 december 2014 in dienst waren en op 1 januari 2015 53 jaar of ouder waren, maar jonger dan 62, het recht op extra vrije tijd op basis van de leeftijd op 1 januari 2015. Deze uren kunnen ze opnemen tegen 85% salaris. Dat is een mogelijkheid, maar geen verplichting.

SCIP-DATABASE

VRAAG

Ik heb gehoord dat leveranciers van artikelen die meer dan 0,1% kandidaatstoffen

bevatten, dit vanaf januari 2021 moeten melden bij ECHA. Klopt dat?

ANTWOORD

Het is niet zozeer 'melden', maar meer 'invoeren van informatie in de SCIP-database die ECHA hiervoor in het leven heeft geroepen'. SCIP staat voor 'Substances of Concern In articles as such or in complex objects (Products)'.

Deze verplichting geldt voor leveranciers van artikelen die stoffen bevatten die op de kandidatenlijst staan in een concentratie van meer dan 0,1% w/w en die deze artikelen op de Europese markt brengen. Stoffen en mengsels vallen buiten het toepassingsgebied, maar informatie over mengsels als onderdeel van complexe objecten moet wel worden aangeleverd.

Leveranciers van stoffen die op de kandidatenlijst staan - hetzij als zodanig, hetzij in mengsels - moeten hun Europese afnemers een veiligheidsinformatieblad verstrekken. Van reeds bestaande veiligheidsinformatiebladen moeten ze rubriek 15 bijwerken om de identificatie van de stof als een SVHC (substances of very high concern) weer te geven (artikel 31, lid 9, onder a). Op deze manier kan de leverancier van complexe artikelen de vereiste informatie aanleveren in de SCIP-database.

Meer informatie nodig? Raadpleeg Thema's via www.vvfv.nl/ledennet

elcometer®

Maak consistente en reproduceerbare coating monsters met de **Elcometer 4340** gemotoriseerde film applicator

elcometer.com

INFOR BLENDING BRANCHESPECIEFIEKE SOFTWARE (SEMI-) PROCESINDUSTRIE

HANDIGE
SOFTWARE VOOR
MSDS-EN IN
34 TALEN!

ERP | BEHEER GEVAARLIJKE STOFFEN | LIMS | DOCUMENT MANAGEMENT

Recepturen, Berekening VOS-gehalte, Pigment/Vulstof-verhouding, Tracking and Tracing, Analysecertificaat, MSDS, REACH, GHS .....

Dan weten wij waar het over gaat!

IT-Partner voor automatisering van al uw bedrijfsprocessen. Wij bieden volledig geïntegreerde ERP of deeloplossingen in de branches:

- Chemie & Verf
- Farmacie & Voedingssupplementen
- Voeding & Drank
- Verzorging & Cosmetica

Partner Network

Kade 40a • 3371 EP Hardinxveld-Giessendam (The Netherlands) • +31 184 490 367 • www.blending.nl

NWS/SERVICE

WETGEVING

KETENPARTNERS WIJZEN GEBRUIKERS OP NUT EN NOODZAAK VAN VIBS

De VVVF, VVVH en OnderhoudNL zetten begin 2021 een promotiecampagne op over veiligheids-informatiebladen (VIBs). Professionele gebruikers van verf, lijm en kittens ontvangen deze VIBs bij het product dat ze kopen. Die informatie is nuttig én noodzakelijk. Veel professionele gebruikers realiseren zich nog niet het nut en vooral ook de noodzaak van deze veiligheidsinformatie. Daarom starten de organisaties een promotiecampagne, een gezamenlijk initiatief om het belang van de veiligheidsinformatiebladen onder de aandacht te brengen en de ontvangers bewust te maken de instructies op te volgen die daarin staan vermeld.

Een van de onderdelen van de promotiecampagne is een dekselsticker die groothandelaren in april 2021 op verpakkingen van verf-, lijm- en kitproducten plakken. Bedrijven in de keten kunnen de stickers aanvragen bij de VVVF.

Informatie:
VeiligmetVerf.nl

VVVF STELT JEROEN HAGMAN AAN ALS PROJECTLEIDER DUURZAAMHEID

Het VVVF-team wordt per 1 april 2021 uitgebreid met Jeroen Hagman (26), die aan de slag gaat als projectleider duurzaamheid. De Europese Green Deal is een belangrijk onderdeel van zijn werkzaamheden, evenals het Coatings Care programma. De VVVF zet al enige jaren in op duurzaamheid en heeft inmiddels een projectleider duurzaamheid benoemd. Samen met de net afgestudeerde Jeroen Hagman zal het thema duurzaam ondernemen verder worden ingevuld. "Duurzaamheid is een breed en actueel thema dat veel kansen biedt, maar ook voor onzekerheid zorgt," zegt Jeroen Hagman. "Met de ambitieuze plannen zoals de Europese

Green Deal zal er meer wet- en regelgeving op bedrijven afkomen. Het is belangrijk dat de overheid een reëel beeld heeft van de technologische mogelijkheden. Het is bovendien

belangrijk dat ledenbedrijven kansen signaleren en struikelblokken voor zijn." Jeroen Hagman heeft hiervoor gestudeerd aan de Technische Universiteit Eindhoven en is afgestudeerd op Sustainable Innovation (faculteit Technische Innovatiewetenschappen). "Mijn studie aan de TU/e richtte zich op de lopende ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid in regelgeving, governance en nieuwe toepassingen. Hoe overheden duurzaamheidsdoelen willen implementeren en de stand van zaken van het Nederlandse en Europese speelveld voor duurzaamheid, behoren tot mijn vakrichting. Ik heb veel zin om mijn kennis in te zetten voor de ledenbedrijven en ben enthousiast om invulling te geven aan deze nieuwe functie."

STOFFENDAG TREKT OOK ONLINE HONDERDEN DEELNEMERS

De jaarlijkse Stoffendag die op 9 december plaatsvond, trok ook in digitale vorm ruim 300 deelnemers. Staatssecretaris Bas van 't Wout (ministerie SZW) beet het spits af en riep de deelnemers op veilig en gezond werken hoog op de agenda te houden. Hij wees op de instrumenten die zijn ministerie en de Inspectie SZW daarvoor ontwikkelden. Marco Mensink, directeur van CEFIC (Europese koepel voor de chemische industrie), sprak vervolgens over de impact van de Green Deal op de chemische industrie. Als vertegenwoordiger

van het midden- en kleinbedrijf in de chemieketen gaf Jaitske Feenstra, directeur VVVF en secretaris VLK, ten slotte haar visie op de ontwikkelingen. Ze onderstreepte het belang van samenwerking in de keten waar het gaat om zowel veiligheid en gezondheid als duurzaamheid. Na de openingslezingen konden de deelnemers workshops volgen, waarvan Jolanda Neeft (senior regulatory affairs advisor VVVF) er drie leidde. Informatie: Stoffendag.nl

TRANSPORT AWARENESS TRAINING NU OOK IN HET ENGELS

Iedereen die direct of indirect met gevaarlijke stoffen werkt, moet op de hoogte zijn van de basisbegrippen uit de ADR-wetgeving. Daarin zijn in Europees verband de regels voor het vervoer van deze stoffen over de weg vastgelegd. Voor niet-Nederlandstaligen ontwikkelde de VVVF onlangs een Engelse versie van de (online) Transport Awareness Training. Leden van de VVVF en VLK kunnen deze gratis gebruiken. Vraag logincode en wachtwoord aan via info@vvvf.nl en vermeld of het voor de Nederlandse of Engelse versie is. Informatie: VVVF-ledennet

WIJZIGINGEN IN BOUW- REGELGEVING PER 2021

Begin dit jaar is een aantal regels voor de bouw gewijzigd. Zo moeten per 1 januari alle

vergunningaanvragen voor nieuwbouw voldoen aan de eisen voor Bijna Energieneutrale Gebouwen (BENG). De invoering van de aangescherpte milieuprestatienorm voor gebouwen is uitgesteld. Een andere maatregel betreft het tegengaan van oververhitting in gebouwen door energiezuiniger nieuwbouw en warmere zomers. Ook komen er maatregelen aan voor een gezond binnenklimaat en luchtverversing.

ECHA ACTUALISEERT HANDLEIDING VEILIGHEIDSGEINFORMATIEBLAD

ECHA heeft de Handleiding Veiligheidsinformatieblad geüpdatet naar aanleiding van de gewijzigde Europese verordening 878/2020. De verordening is vanaf 1 januari 2021 geldig. De geactualiseerde versie van de handleiding 'Guidance on the compilation of safety data sheets' is dus nu van toepassing. Veiligheidsinformatiebladen die niet in lijn met deze handleiding zijn aangepast, mogen nog worden verstrekt tot 31 december 2022.

VOLG ONS

ARBEID

WERKWIJZER GEVAARLIJKE STOFFEN: WIE DOET WAT

Afgelopen december verscheen de 'Werkwijzer gevaarlijke stoffen', uitgebracht door het ministerie van SZW, de sociale partners, arbo-professionals en TNO. Een tool die overzichtelijk weergeeft wie waarvoor verantwoordelijk is op plekken waar met gevaarlijke stoffen gewerkt wordt. De werkwijzer geeft inzicht in wet- en regelgeving, maar biedt ook houvast als het betreffende beleid in een bedrijf niet goed van de grond komt of als de communicatie tussen de verantwoordelijke partijen hapert.

Informatie: [VVVF-leden](#)

VVVF-LEDEN BEGINNEN MET PERSOONLIJK KEUZEBUDGET

Werknemers van VVVF-leden die vallen onder de cao zijn per 1 januari 2021 begonnen met het persoonlijk keuzebudget. Dat maakt meer maatwerk binnen de cao mogelijk. Elke levensfase heeft immers een andere dynamiek. Jongeren denken misschien over de aankoop van een woning. Oudere werknemers overwegen misschien een opleiding op te pakken of meer tijd te steken in een hobby. Bij die verschillende wensen past meer flexibiliteit in arbeidsvoorwaarden; het persoonlijk keuzebudget maakt dat mogelijk.

Informatie: [www.vvfv.nl/pkb](#)

DUURZAAM & INNOVATIE

COATINGS INNOVATIEDAG ONLINE OP 2 JUNI

De VVVF organiseert op woensdagochtend 2 juni 2021 de Coatings Innovatiedag. Deze keer een online-evenement dat in het teken staat van 'Water: Heel Helder & Onbegrepen'.

De Coatings Innovatiedag is dé plek om inspiratie op te doen. Voor de ontwikkeling van een nieuw product of nieuwe toepassing zijn tientallen ideeën nodig. Al die ideeën, of ze nu na twee seconden sneuvelen of na maanden, zijn essentieel voor de ontwikkeling van die ene succesvolle vinding.

De Coatings Innovatiedag biedt een netwerk om inspiratie op te doen en nieuwe verbindingen te leggen.

Bovendien biedt het een podium aan wetenschappers, onderzoekers en andere innovators om projecten en noviteiten te presenteren.

Aanmelden van een pitch kan via event@vvvf.nl.

Informatie: [www.vvfv.nl/kalender](#)

WEBINAR CHEMICALS STRATEGY FOR SUSTAINABILITY

Vorig jaar organiseerde de VVVF/VLK een webinar over de

Europese Green Deal. Dit jaar zal de VVVF/VLK verschillende onderdelen daarvan belichten, om te beginnen met een webinar over de Chemicals Strategy for Sustainability (CSS). In deze strategie introduceert de Europese Commissie het concept van 'essential use' waarvoor op 7 januari 2021 al de eerste consultatie sloot. De MAF, mixture assessment factor, is een ander nieuw onderwerp. De Europese Commissie wil uitzoeken hoe dit een plaats kan krijgen in REACH. De groepsgewijze beoordeling van chemische stoffen is bovendien een punt van aandacht.

Deelname is gratis voor de leden van de VVVF en VLK. Het webinar duurt een uur, tot maximaal vijf kwartier. Er is voldoende mogelijkheid tot het stellen van vragen.

Informatie: [www.vvfv.nl/kalender](#)

VVVF

VERF-, DRUKINKT-, LIJM- EN KITINDUSTRIE ONDERVINDT GRONDSTOFFENSCHAARSTE

De sterke conjuncturele groei in China en het tekort aan transportmogelijkheden zetten de toelevering van grondstoffen op scherp. De verf-, drukinkt-, lijm- en kitindustrie in Europa wordt daardoor momenteel geconfronteerd met grote schaarste aan grondstoffen, sterk stijgende

grondstofprijzen en onvolgende transportmiddelen voor vervoer uit Azië. Als hierin geen verandering komt, ontstaat een nijpende situatie die in de sector op termijn kan leiden tot leveringsproblemen bij producenten.

Informatie: VVVF-website

HANDREIKING VOOR PROTECTIVE COATINGS OP STAAL

Het is bekend: onbeschermd staal is gevoelig voor beschadiging door corrosie. Dat kan niet alleen leiden tot (aanzienlijke) reparatiekosten, maar ook tot onwelgevallige situaties voor de veiligheid en gezondheid van werknemers en omstanders.

De handreiking in de vorm van ISO 12944 biedt dan uitkomst. Deze norm geeft professionals als architecten, ingenieurs, bestekschrijvers en applicateurs houvast bij de keuze van een verfsysteem dat corrosie helpt voorkomen.

Informatie: VVVF-website

BREXIT EEN FEIT, HANDIGE LINKS

Het Britse parlement ging op 30 december halsoverkop akkoord, het Hogerhuis stemde op 31 december in met de deal. Het is een vrij harde Brexit geworden. Europa heeft lang onderhandeld voor wederkerigheid: hoe verder de Britten afwijken van EU-beleid, hoe meer de Europese markt voor hen dicht gaat. Om voor een gelijk speelveld te zorgen, gelden er straks strengere eisen dan bij andere vrijhandelsakkoorden van Europa. Kijk voor meer informatie of handige informatie op VVVF's ledennet met de links.

Informatie: VVVF-ledennet

EUPIA JAARCONGRES 2021 ONLINE

Vorig jaar ging de Europese conferentie op het nippertje niet door wegens het coronavirus. Dit jaar was het te voorzien en heeft EuPIA, de Europese koepel voor de drukinktindustrie, een online evenement opgezet. De Europese conferentie vond online plaats op 18 en 19 maart 2021, waar een tiental sprekers de deelnemers bijpraatten over de laatste ontwikkelingen in de (druk) inktsector en de belangrijkste marktsegmenten.

Informatie: VVVF-website

Mengen & Dispergen

D - M I K X S

Voor het dispergeren, mengen en oplossen van vaste stoffen in vloeistoffen

Kenmerken:

- > Kuipen tot Ø1100
- > 1,5 tot 11 kW
- > Frequentieregelaar
- > Gebruiksvriendelijk
- > Gesloten systeem
- > Klemband of klemarm

Optioneel:

- > HMI
- > Recepten Mogelijk
- > ATEX
- > Toerental uitlezen

ESKENS

ESKENS, MORE THAN JUST MACHINES...

www.eskens.com

COLOFON

VERF&INKT MAGAZINE

Verf&Inkt is een uitgave van de Vereniging van Verf- en Drukinktfabrikanten (VVFV). De VVFV behartigt de belangen van de Nederlandse verf- en drukinktindustrie. Het blad wordt verspreid onder leden van de branche-organisatie en externe relaties. Verf&Inkt verschijnt vier keer per jaar. Verf&Inkt wil een opinieblad zijn. Dat betekent dat van VVFV-standpunten afwijkende meningen niet uit het blad geweerd worden.

REDACTIE

Adriaan van Hooijdonk
(hoofdredacteur)
E: hooijdonk@vkvf.nl

VVFV-communicatie
E: communicatie@vkvf.nl

VORMGEVING

StudioDAM, Amsterdam

ADVERTENTIEACQUISITIE

Mooijman Marketing & Sales
Julius Röntgenstraat 17
2551 KS Den Haag
T: 070-323 4070
E: dm@mooijmanmarketing.nl

Advertenties vallen buiten de verantwoordelijkheid van de redactie.

DRUK

Impressed, Pijnacker

ABONNEMENTEN

Wie werkzaam is in de verf- en drukinktindustrie of op een andere wijze direct of indirect bij de verf- en drukinktindustrie betrokken is, kan in aanmerking komen voor een kosteloos abonnement op Verf&Inkt.

Meld u aan via info@vkvf.nl en u krijgt zo spoedig mogelijk bericht. Meer informatie: T: 070-444 0680 E: info@vkvf.nl.

OVERNAME

Overname van artikelen uit Verf&Inkt is alleen toegestaan na voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie. In de meeste gevallen zal die graag worden gegeven.

ISSN: 2468-421X

VEILIG OP WEG

Zit de lading verf of lijm goed vast?

Vastsjorren of insluiten van lading of net over lading?
Voor het juiste antwoord: doe de VVFV / VLK Transport Awareness Training. En leer meer over pictogrammen.

VVFV/VLK praktijktraining voor logistiek- en magazijnmedewerkers

ADR verplicht bedrijven om werknemers die betrokken zijn bij het vervoer van gevaarlijke goederen, op te leiden overeenkomstig 1.3.2 van de ADR-wetgeving voordat zij verantwoordelijkheden op zich nemen. De VVFV/VLK Transport Awareness training is hier een invulling van.

Neem voor meer informatie of voor een login contact met ons op:
VVFV en VLK, Loire 150, 2491 AK Den Haag, tel. 070 444 0680, info@vkvf.nl en info@vlk.nl

UITGEVER

VVFV
Postbus 241
2260 AE Leidschendam
T: 070-444 0680
E: info@vkvf.nl
www.vkvf.nl

© VVFV

Alle rechten voorbehouden. Behoudens de door de Auteurswet 1912 gestelde uitzonderingen,

mag niets uit deze uitgave worden vervoelvoudigd (waaronder begrepen het opslaan in een geautomatiseerd gegevensbestand) of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de VVFV. De bij toepassing van art. 16B en 17 Auteurswet 1912 wettelijk verschuldigde vergoedingen wegens fotokopiëren, dienen te worden voldaan aan de Stichting

Reprorecht, Postbus 882, 1180 AW te Amstelveen. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden.

VVVF&PODIUM

VVVF BIEDT BEDRIJVEN EN
KENNISCENTRA EEN PODIUM
OM KENNIS EN ERVARING
TE DELEN MET DE VERF- EN
INKTBRANCHE

AZO / BEDU POMPEN / DIJKSTRA PLASTICS / E & R /
ELCOMETER / EMSBROEK / ESKENS PROCESS SOLUTIONS
/ A. FOETH / HILDERING PACKAGING / LISAM / NORMEC
PRODUCT TESTING / SCHÜTZ

AZO

De virtuele wereld van AZO

Uitzonderlijke omstandigheden, uitzonderlijke oplossingen!

Gezien de ongekennde gezondheidssituatie is AZO verantwoordelijker dan ooit.

Onzekerheden blijven de wereld van de beurzen domineren. Evenementen worden uitgesteld, ingeperkt of geheel geannuleerd. Dat is voor ons echter geen reden om het beursgevoel en de dialoog met u te laten varen.

Net daarom hebben we een nieuwe wereld gecreëerd en verplaatsen we onze beursstand online.

Wij nodigen u uit om samen met ons deze nieuwe weg in te slaan !

Bezoek onze virtuele online vakbeurs voor proces- en productietechnologie.

Uw voordeel: het bezoek aan de virtuele beurs is volledig gratis en snel toegankelijk. U kunt de beurs zo vaak als u wenst bezoeken, wanneer u maar wilt, waar u ook bent. U zult verklarende video's en 3D-animaties ontdekken, evenals nuttige informatie voor uw toekomstige projecten.

Hebben we uw nieuwsgierigheid gewekt? Bezoek dan onze virtuele AZO-wereld www.azo.com/nl-be

AZO NV
Katwilgweg 15
2050 Antwerpen

www.azo.com
+32 3 250 16 00
azo-benelux@azo.com

BEDU POMPEN

BEDU POMPEN – STERK IN MAATWERK

Bedu Pompen is al 40 jaar specialist in industriële vloeistofpompen.

Een team van 35 enthousiaste en vakbekwame medewerkers staat klaar om u te ontzorgen op het gebied van vloeistofpompen.

Met onze ruime ervaring selecteren wij de juiste pomp voor uw proces.

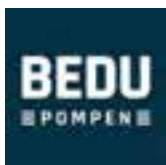
Door onze grote voorraad pompen, componenten en onderdelen, in combinatie met onze uitgebreide technische dienst kunnen wij u snel van dienst zijn.

Wij engineeren pompen en pompsets afgestemd op uw specifieke wensen.

Voor maatwerk bent u bij ons aan het juiste adres! U kunt 24/7 een beroep doen op onze storingsdienst.

In de verf- en inktindustrie hebben wij zeer goede ervaringen met onze zijkanaal-waaierpompen, pneumatische membraanpompen, tandwielpompen, hollow disc pompen, excentrische wormpompen en vatpompen.

Interesse? Voor een passend advies komen wij graag bij u langs.

BEDU POMPEN B.V.
Prt v. Midden Gelderland Rood 10
6666 LT Heteren

www.bedu.nl
+31 (0)88 4802900
sales@bedu.nl

DIJKSTRA PLASTICS

Dijkstra Plastics
Industriestraat 30-34
7482 EZ Haaksbergen

www.rdplastics.nl
053 572 38 84
info@rdplastics.nl

Maak kennis met de verfemmer die het verschil maakt!

Dijkstra Plastics is al jaren een betrouwbare leverancier van kunststof verf- en verpakkingsemmers. Het biedt perfecte kwaliteit, een breed aanbod en superieure leverbetrouwbaarheid!

De kunststof verfemmer is een prachtig product, dat volledig voldoet aan de eisen die door consument en professional in de verfwereld gesteld worden.

Op weg naar een circulaire economie

Kunststof is een prachtig materiaal, maar niet wanneer het als afval de verbrandingsoven in gaat. Gebruikte emmers horen de basis te vormen voor nieuwe materialen, zodat we daarmee de cirkel rond kunnen maken. Dijkstra Plastics werkt actief aan deze duurzaamheidsdoelstelling. Alle verf- en verpakkingsemmers kunnen na gebruik via inzameling en sortering worden verwerkt tot granulaatkorrels. Van deze korrels kunnen opnieuw perfecte verfemmers worden gemaakt, van 100% gerecycled kunststof. Iedere emmer die niet naar de verbrandingsoven gaat, bespaart 90% CO₂ uitstoot. Zo werken we samen aan de ontwikkeling van een circulaire economie.

Doe jij mee? Kies voor de verfemmer die het verschil maakt!

E & R

E & R B.V.

E & R B.V.
Stoomloggerweg 1
3133 KT Vlaardingen

www.er-bv.com
010 4601544
info@er-bv.com

Optimaal Dispergeren, Malen, Mengten & Afvullen

E & R B.V. uit Vlaardingen is al meer dan 40 jaar uw vertrouwde partner in procesmachines & technische ondersteuning voor de Verf- en Drukinkt Industrie.

Samen met partners NETZSCH Feinmahltechnik GmbH en J. De Vree & Co. N.V. leveren wij innovatieve Dispergeersystemen, Parelmolens, Mengmachines, Roerwerken, Half- en Volautomatische Afvulmachines en Turn-key projecten.

Ook voor maalparels bent u bij ons aan het juiste adres. Wij leveren diverse type maalparels vanuit eigen voorraad en voor ieder type maalsysteem.

Voor installatie, onderhoud en revisie beschikt E & R over een VCA gecertificeerde technische dienst, moderne werkplaats en test mogelijkheden in onze proefruimte te Vlaardingen. Voor training en opleiding van o.a. operators en R&D organiseren wij regelmatig technische webinars.

Optimaal Dispergeren, Malen, Mengten en Afvullen. Hogere productiviteit. Kortere omsteltijden. Besparen op energie, koelwaterverbruik en onderhoud.

Wij vertellen u er graag meer over!

Voor meer informatie : info@er-bv.com of kijk eens op www.er-bv.com

ELCOMETER

Elcometer 4340 Gemotoriseerde/automatische filmaanbrenger

De Elcometer 4340 gemotoriseerde filmaanbrenger is het essentiële instrument voor het voorbereiden van een verscheidenheid aan productmonsters, waaronder verf, vernis, cosmetica en lijm.

De Elcometer 4340 levert volledige consistentie en herhaalbaarheid op verschillende substraten, waaronder contrastkaarten, plaatstaal, plastic folies en glas.

- Ideaal voor het testen van verf, cosmetica, lijm en andere materialen
- Aluminium precisie vlaktafel voor uitstekende herhaalbaarheid – 5 keer vlakker dan glas
- Zware basiseenheid om vibraties te minimaliseren en kwalitatief hoogwaardige monsters te produceren zonder 'vibratieranden'
- Standaardtafels & vacuümtafels met perforatie of kanalen verkrijgbaar
- Te gebruiken met een hele reeks Elcometer filmaanbrengers

elcometer®

Elcometer BV
Newtonlaan 203
Business center c.14
3584 BH UTRECHT

www.elcometer.com
030 - 259 18 18
nl_info@elcometer.com

EMSBROEK

Emsbroek uw adres voor tank- en chemie-installaties.

Emsbroek onderscheidt zich als een no-nonsense organisatie en is expert op het gebied van innovatieve technieken bij opslag- en distributiesystemen voor bindmiddelen, oplosmiddelen en chemicaliën. Ons werk is toonaangevend in de branche, de klant staat centraal, en de kwaliteit van de producten en diensten is hoog.

De basis van de activiteiten ligt bij installaties die vallen onder de PGS 31, BRL-K903 / SIKB 7800. Wij zijn door KIWA gecertificeerd voor 'Regeling Erkenning Installateurs Tankinstallaties', de REIT-regeling.

Het ontwerpen en bouwen van installaties is werk voor specialisten. Emsbroek is een van de weinige specialisten op dit gebied in Nederland. Wij bouwen alle installaties van zowel RVS, staal als kunststof, met onder- of bovengrondse opslagtanks. Gezien de grote diversiteit aan opgeslagen stoffen is iedere opslag een special, veiligheid heeft hierbij onze hoogste prioriteit. Een Risico-Inventarisatie & Evaluatie (RI&E's) waarbij de knelpunten op gebied van veiligheid en regelgeving inzichtelijk worden gemaakt, maakt standaard deel uit van onze werkwijze. Voor deze knelpunten wordt, samen met de klant, in het ontwerp de juiste oplossing gekozen om zo de beste installatie te kunnen bouwen.

Bij een bestaande installatie kunnen we samen met u een plan maken om de installatie te keuren, aan te passen of indien noodzakelijk te vervangen.

Voor meer informatie, neem gerust contact met ons op.

Emsbroek B.V.
Industrieweg 11
7251 JT Vorden

www.emsbroek.nl
0575 55 73 06
info@emsbroek.nl

ESKENS PROCESS SOLUTIONS

CLEANfleX ex. : de nieuwe wasmachine van D.W. RENZMANN

D.W. RENZMANN heeft een nieuwe wasmachine ontwikkeld voor de verf- inkt- en coating fabrikanten : de CLEANfleX ex.

- De CLEANfleX ex. is een ATEX-conforme wasmachine ontwikkeld voor het reinigen met alle gangbare oplosmiddelen.
- Het is een wasmachine van het type bovenlader met een gesloten waskamer en een afzonderlijk geïntegreerd reservoir voor de solvents.
- De behuizing is gemaakt van roestvrij staal en wordt geleverd in drie lengtes: 100, 150 en 200 cm.
- De onderdelen worden op een roestvrijstalen rooster geplaatst en gereinigd door een krachtig sproeisysteem met sproeibuisen aan alle zijden van de reinigingskamer.
- Het interne ontluchtingssysteem beschikt over een krachtige ventilator en een inventief luchtcirculatiesysteem waardoor alle reinigingsdampen veilig worden afgevoerd.
- Het automatische wasprogramma bestaat uit drie stappen : wassen/spoelen, leegpompen en luchtafvoer. Al deze programma-stappen kunnen afzonderlijk worden geselecteerd.

RENZMANN ontwikkelt moderne reinigingsprocessen en -technologieën die voldoen aan de steeds strengere milieu- en veiligheidsvoorschriften van vandaag en die bijdragen tot een duurzame milieubescherming.

Samen met ESKENS PROCESS SOLUTIONS zorgt D.W. Renzmann voor een lokale high-end service. Inclusief inbedrijfstelling, montage, reparatie en onderhoud.

Eskens Process Solutions
Distributieweg 6
2404 CK Alphen aan den Rijn

www.eskens.com
+31 172 468046
info@eskens.com

A. FOETH

A. Foeth BV: 110+ jaar gespecialiseerd in gebruikte apparatuur

Wilt u uw productiecapaciteit uitbreiden of aanpassen of dient een machine snel vervangen te worden? Dan bent u bij Foeth aan het juiste adres! Al meer dan 110 jaar is Foeth gespecialiseerd in gebruikte procesapparatuur zoals driewalzen, dissolvers, parelmolens, mixers, pompen, afvuursystemen en andere machines. Alles is voor levering getest en/of gereviseerd en direct inzetbaar.

U kunt altijd een beroep doen op onze adviseurs voor advies of een prijsopgave voor een machine van uw keuze. Bekijk vandaag nog alle aanbiedingen voor de Verf en Inkt branche in onze grote voorraad premium A-merk apparatuur op www.foeth.com.

✓ **2800+ machines** ✓ **Direct beschikbaar** ✓ **Topkwaliteit** ✓ **Snelle levering**

Wilt u productie afschalen of uw huidige procesapparatuur vervangen, dan kunt u eveneens uw procesapparatuur aan Foeth verkopen. Losse machines, maar volledige bedrijfssystemen zijn ook van harte welkom! U ontvangt het geld voor uw overtollige apparatuur direct op uw rekening, wij verzorgen het transport en indien gewenst ontmantelen wij de apparatuur voor u. Neem rechtstreeks contact met ons op via info@foeth.com of surf naar onze website en biedt uw machines aan voor een mooi aanbod!

✓ **Vooruitbetaling** ✓ **Professionele ontmanteling** ✓ **Sitereiniging**
✓ **Snelle logistiek**

A. Foeth B.V.
Harselaarseweg 23
3771 MA Barneveld

www.foeth.com
+31 (0)342 415 551
info@foeth.com

HILDERING PACKAGING

Oplossingen voor verfwebshops

De afgelopen maanden is het nóg duidelijker geworden dat online retail niet meer weg te denken is uit de samenleving. Sterker nog, webwinkels en pakketbezorgers hebben het drukker dan ooit. Dit geldt ook voor de verfbranche.

Een blik verf versturen per post is echter nog niet zo makkelijk en het gaat wel eens mis. Met alle gevolgen van dien. Hildering Packaging heeft al geweldige oplossingen voor het versturen van blikken verf met inhoud van 0,5 tot en met 3,75 liter. Eenvoudige Paint Transport Trays, van 100% gerecycled kunststof, die op en onder een blik geklikt worden en dan in een passende doos geplaatst worden en de inhoud beschermen tijdens transport. Met een tweede leven als onderzetter, waardoor het blik steviger staat en een druiper langs het blik niet op de vloer terecht komt, maar netjes in de Tray wordt opgevangen. Er wordt al getest met oplossingen voor grotere volumes zoals bijvoorbeeld muurverf emmers.

Dit soort oplossingen bespaart veel tijd en ruimte voor de inpakker en biedt meer zekerheid dat de bestelling heel aankomt. Maar Hildering biedt daarnaast met zijn Go!Paint assortiment nog veel meer interessante oplossingen voor verf gerelateerde webshops. Handige verfemmers en lakbakjes, verzetblikken en inzetvaatjes, professionele blikopeners waarmee elk blik goed geopend kan worden, magnetische kwasthouders die eenvoudig tegen een strijkvaatje of verfblik geplaatst kunnen worden en sterk genoeg zijn om zelfs een ronde kwast vast te houden, maar ook uitschenkers om verf nauwkeurig uit een blik te kunnen schenken. Grote en kleine producten die gemakkelijk met een verf bestelling meegestuurd kunnen worden.

Interesse gewekt? Kijk ook eens op www.go-paint.com

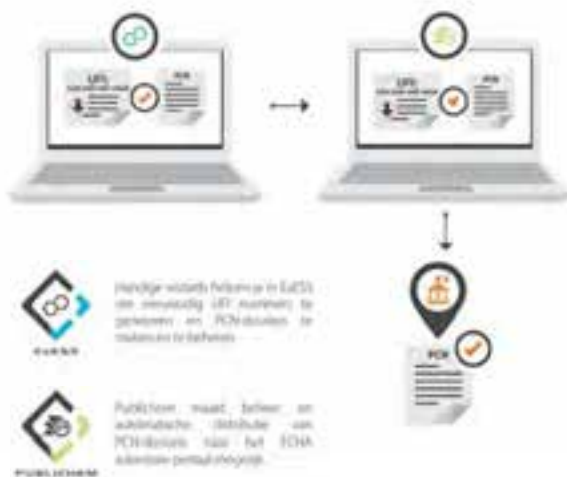
HILDERING PACKAGING

TIN CAN SPECIALIST

Hildering Packaging
Zandvoortstraat 69
1976 BN IJmuiden

www.hildering.com
0255 510 409
info@hildering.com

LISAM

Heeft u al een UFI-code op uw label staan?

Of heeft u software of services nodig om dit te realiseren?

Vanaf januari 2021 geldt de verplichting dat alle gevaarlijke mengsels een extra code op het label krijgen: de UFI-code (Unique Formula Identifier). Deze verplichting komt voort uit verordening (EU 2017/542), als wijziging op CLP, Annex VIII (EU 1272, 2008).

Met behulp van de UFI code kunnen medici en antigifcentra sneller en accurater handelen in geval van een gemelde vergiftiging. Daarom is ook notificatie volgens een vastgesteld format verplicht.

PCN Portal

Het aanmelden van een product bij alle Europese Poison Centres gaat via één centrale portal (ECHA). Het format en de benodigde informatie is gelijk voor alle landen.

ExESS software

De ExESS software van LISAM systems kan de UFI code op eenvoudige wijze genereren, wijzigingen bijhouden en PCN-dossiers in specifiek format genereren. Het is zowel mogelijk deze PCN-dossiers geautomatiseerd als handmatig in te dienen bij benoemde instanties.

Lisam Nederland kan u volledig ontzorgen door het leveren van software en services op het gebied van veiligheidsinformatiebladen, UFI en PCN. Voor meer informatie kunt u telefonisch of per mail contact met ons opnemen. Ons gespecialiseerde team van medewerkers staat graag voor u klaar!

Lisam Nederland B.V.
Goldkampstraat 41-1
7722 RN Dalfsen

www.lisam.com
0529-820211
nl.orders@lisam.com

NORMEC PRODUCT TESTING

Normec Product Testing helpt verffabrikanten met VOC-emissies

Normec Servaco heeft samen met VITO een speciaal laboratorium "Normec Product Testing" opgezet om VOC-emissies van producten en emissiereducerende prestaties te meten.

Wat maakt Normec Product Testing uniek?

- Wij verlenen een volledige dienstverlening aan coating fabrikanten.
- Wij bieden een uniek portfolio van wereldwijde accreditaties en erkenningen, waardoor wij gecombineerde EU- en US-testprogramma's kunnen aanbieden.
- Wij zijn het enige UL-erkende testlaboratorium van een derde partij in Europa dat emissietesten met Greenguard-certificering uitvoert.
- Onze experts bieden een integrale aanpak van productemissietesten, productinhoudtesten, productgeurtesten, blootstellingsmodellering, IAQ-testen en LCA / EPD.

Met een Normec Product Testing rapport heeft u als verffabrikant toegang tot de hele Europese en Amerikaanse markt. Neem CONTACT met ons op om te bekijken wat voor u de beste en voordeligste aanpak is.

Normec Product Testing
Honderdweg 13
9230 Wetteren

www.normecproducttesting.nl
+32 492 15 55 29
info-npt@normecgroup.com

SCHÜTZ

Schütz

is a leading international producer of high-quality transport packaging (Intermediate Bulk Containers, PE and steel drums). The Group's headquarters are in Selters, Germany. Founded in 1958, Schütz employs over 6000 people at more than 50 production and service sites around the world (including licensees). The four Schütz business units, Packaging Systems, Energy Systems, Industrial Services and Composites, each hold leading positions in their respective markets. The family-run enterprise is an important trendsetter and innovator. The Group's turnover in 2019 was 1.8 billion euros. Schütz offers its customers full system solutions that are tailored to their individual supply chain. With the Schütz Ticket Service, a closed-loop cycle of speedy collection and reconditioning for used Schütz IBCs, Schütz provides all of the world's major industrial nations with a service that fully complies with the Group's sustainability philosophy.

Schütz Benelux B.V.
Westelijke Randweg 23
4791 RT Klundert

www.schuetz.net
+31 (0) 168 - 334 600
info1benelux@schuetz.net

HILDERING PACKAGING

SPECIALIST IN BLIKVERPAKKINGEN

voor alle soorten vulgoed

voor meer componenten

voor impact op het schap

voor veilig transport

**Al 60 jaar de beste verpakkingsooplossingen
speciaal voor verf en chemie**

www.hildering.com